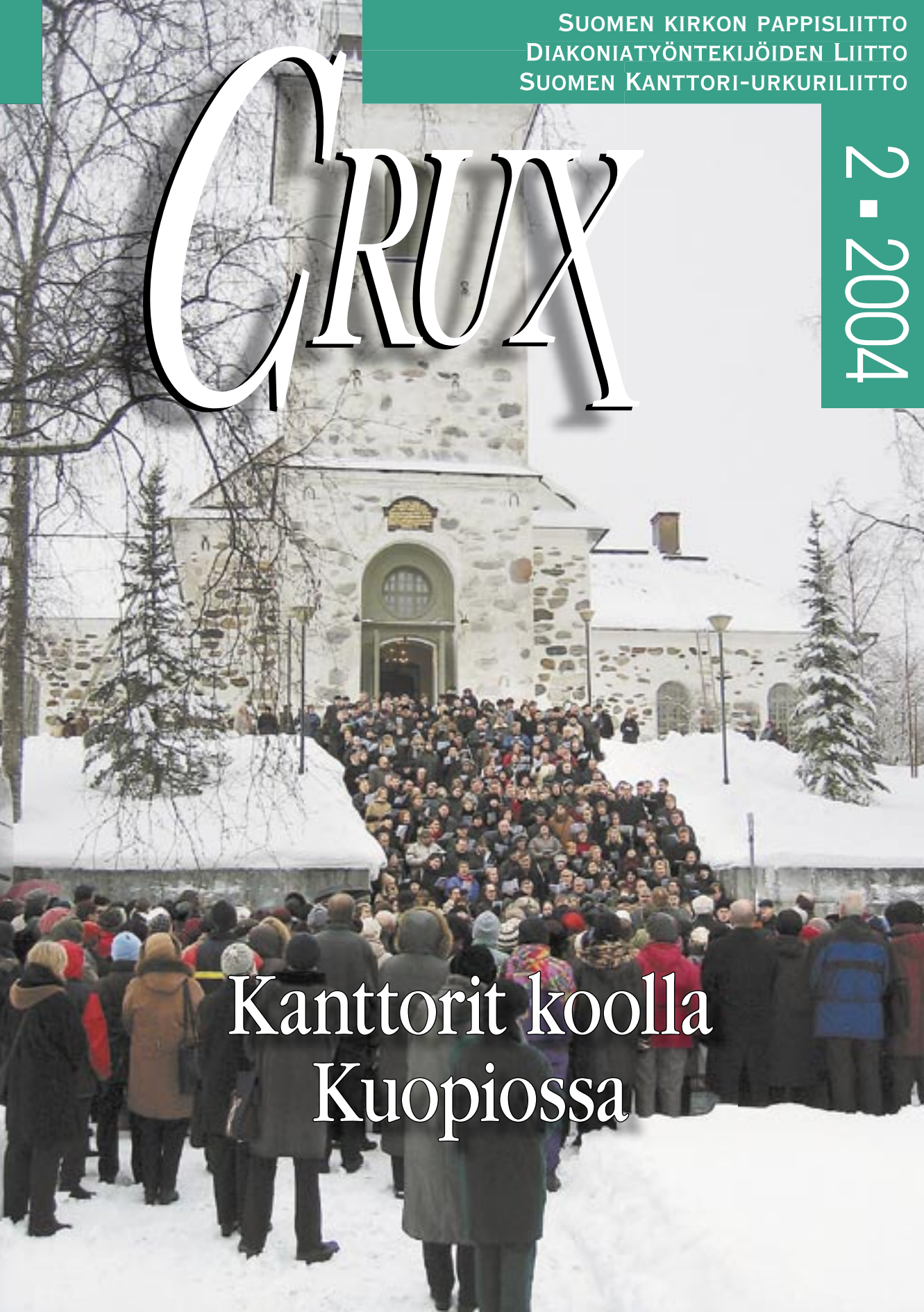

SUOMEN KIRKON PAPPISLIITTO
DIAKONIAITYÖNTEKIJÖIDEN LIITTO
SUOMEN KANTTORI-URKURILIITTO

CRUX

2 • 2004

A large crowd of people, mostly seen from the back, is gathered in a snowy courtyard in front of a stone church with a large arched entrance. The scene is set in winter, with snow on the ground and trees. The church has a light-colored stone facade and a dark arched doorway. Several evergreen trees are visible, some covered in snow. The crowd is dense, filling the courtyard and extending towards the church entrance.

Kanttorit koolla
Kuopiossa

TOIMITUS

Päätoimittaja

Stina Lindgård
(09) 150 2466
stina.lindgard@pappisliitto.fi

Toimitussihteeri

Tuula Anttonen
(09) 150 2453
tuula.anttonen@pappisliitto.fi

Osoite

Akavatalo
Rautatieläisenkatu 6,
00520 Helsinki,
(09) 150 2453
Faksi (09) 148 5875
Sähköposti:
tuula.anttonen@pappisliitto.fi

Kustantaja

Suomen Kirkko-Mediat Oy, Helsinki

Ulkoasu

Paula Huhtala

TOIMITUSKUNTA

Stina Lindgård, pastori (pj.)
Miiika Heikkinen, kappalainen
Jaana Partanen, kanttori
Esa-Matti Peura, hiippakuntasiihteeri
Outi Niemi, diakoni
Matti Peiponen, pastori
Miia Seppänen, vs. kappalainen
Kirsi Valkeapää, diakonissa
Sakari Vilpponen, kanttori

OSOITTEENMUUTOKSET

Pappisliitto: Heli Meinola
(09) 150 2653
heli.meinola@pappisliitto.fi

Diakoniaityöntekijöiden Liitto:

Pirjo Heikkinen
(09) 150 2487
pirjo.heikkinen@dtl.inet.fi

Kanttori-urkuriliitto:

Tuija Kukkonen
(09) 150 2446
tuija.kukkonen@suomenkanttori-urkuriliitto.fi

ILMOITUSHINNAT

Sivu	2/1	1 670 €
	1/1	930 €
	1/2	490 €
	1/4	270 €
	1/8	150 €
Neliväriä		170 €

ISSN 0783-0122

PAINOPAIKKA

Uusimaa Oy, Porvoo

Hyvä lukija

Tämäkertainen pääteemamme käsittelee kanttoreiden neuvottelupäiviä. Kanttorit kokoontuvat neuvonpitoon Kuopioon 4. - 6.2. Yksi päivien teemoista oli erilaisten musiikkikulttuurien kohtaaminen seurakunnassa. Kenen ehdoilla kanttori tekee työtänsä? Markku Kilpiö on kirjoittanut tiivistelmän tästä päivillä pitämästään alustuksesta. Entä kuka päättää millaista musiikkia seurakunnissa käytetään? Ja onko musiikkikulttuuri muuttunut seurakuntalaisten kesellä? Toisen neuvottelupäivien pääaiheista oli kirkon rekrytointiproblematiikka. Jo nyt pitää kysyä, mistä työntekijöitä saadaan seurakuntiin tulevaisuudessa? Työhön värväminen koskettaa yhtä lailla kaikkia työntekijäryhmiä.

Nyt eletään jälleen neuvottelujen aikaa. Haastattelussa kirkon sektorin uusi pääneuvottelija, Arja Vehmas, antaa näkemyksensä tulevista neuvotteluista. Kevään aikana meillä kaikilla on mahdollisuus reagoida ja antaa mielipiteemme koskien tulevia neuvotteluja. Kuulemme mielellämme, mitä jäsentemme mielestä olisi aiheellista ja tarpeellista nostaa esille neuvottelujen aikana. Voit ottaa yhteyttä omaan liittoosi sähköpostitse, puhelimitse tai kirjeitse. On tärkeää, että jäsentemme näkemykset tulevat tietoomme.

Myös korkeakoulumaailmassa tapahtuu uudistuksia. Mikä on Bolognan prosessi? Anita Lehtiköinen valottaa, mistä on kyse. Lisäksi Henrietta Grönlund täydentää aihetta selvittämällä, miten kirkko valmistautuu Bolognan-julistuksen vaikutuksiin.

Tälläkin kertaa liikutaan monenlaisten aihepiirien alueella. Toivotan kaikille hyvää jatkoa ja jaksamista!

Stina Lindgård
päätoimittaja

Opiskelijan ohjauksesta

Opiskellessani kirkon työhön, yli 20 vuotta sitten, opintoihini kuului kolme eri pituista käytännön harjoittelujaksoa eri seurakunnissa. Vastaanotto ja suhtautuminen harjoittelijaan oli seurakunnissa vaihteleva. Jossakin seurakunnassa minut esiteltiin alkuun ystävällisesti koko työyhteisölle yhteisessä työkokouksessa. Eräässä toisessa seurakunnassa tein pimmän, kahdeksan viikon käytännön jakson. Ohjaajani olisi kyllä halunnut esitellä minut työneuvottelun alussa, mutta kirkkoherra ilmoitti: ”Ei tarvitse esitellä. Sehän on vain ohimenevä ilmiö”.

Nykyään seurakuntaharjoitteluita on vähemmän, monilla vain yksi jakso. Jos harjoittelu rajoittuu vain yhteen seurakuntaan, sitä tärkeämpää on, että kokemus on opiskelijalle myönteinen ja että seurakunta ja sen työyhteisö esittäytyy paikkana, jossa vahvistuu kiinnostus kirkon töihin. On ymmärrettävää, että jos opiskelijoita on työyhteisössä jatkuvasti ja parhaimmillaan montakin yhtä aikaa, vaarana on väsyä vaihtuviin kasvuihin. Jos väsymys on liiallista, on syytä harventaa opiskelijoiden vastaanottamista. Opiskelijan oikeus on saada kokea, että hän on tervetullut työyhteisöön ja opiskelijan tulee aina saada monipuolinen ja hyvä ohjaus käytännön jakson aikana.

Viime aikoina liittomme hallinnossa on keskusteltu harjoitteluohjaajan palkkiosta. Kaikki koulutavat yksiköt eivät sitä enää maksa. Mielestäni erikoista onkin se, että joku Diakin yksikkö tai yliopisto

maksaa ja toinen vastaava ei maksa. Ammattikunnat ovat ohjaajina myös eriarvoisessa asemassa. Saamani selvityksen mukaan useimmat Diakin yksiköt eivät maksa enää ohjaajille, samoin kuin Helsingin yliopiston teologinen tiedekunta jättää maksamisen seurakunnan vastuulle vastuulisänä. Valitettavasti vain on seurakuntia ja kokonaisia rovastikuntia, joissa ei lainkaan makseta vastuulisiä ja näin ohjaaja jää kokonaan vaille korvausta. Joensuun yliopiston teologinen tiedekunta käsittelee ohjaajia kuin tuntiopettajia, siellä maksetaan kahden kuukauden jaksosta 20 x 25 euroa. Sibeliuksen Akatemian kirkkomusiikkiosasto maksaa harjoitteluohjaajille ohjaajan koulutustaosta riippuen 74 - 84 euroa kahden viikon ohjauksesta.

Sekin vaihtelee, kuka korvauksen saa. Korvaus voidaan maksaa joko ohjaajan omalle pankkitilille tai joissakin seurakunnissa on tapana ohjata maksu seurakunnan tilille. Seurakunnan tilille tulleesta korvauksesta harjoittelun ohjaaja voi päästä tavalla tai toisella hyötymään tai sitten ei. Olisiko tässä kaikkien yhtenäistämisen paikka? Miten päästään tasavertaisempaan käytäntöön?

Diakonian työalalla palkkiot ovat olleet edellä mainittuja pienempiä. Viime aikoina diakoniatyöntekijän lähettämään palkkiolaskuun moni koulutettava yksikkö on siis laskuttajan yllätykseksi ilmoittanut, ettei palkkioita enää makseta. Tämä on johtamassa siihen, että yhä vähemmän halutaan ottaa opiskelijoita ohjaukseen. Näin tapahtuu erityisesti niissä seurakunnissa, joissa ohjaaja jää täysin palkkiotta. Asiassa tärkeintä lienee periaate eikä raha – joskin pieneen palkkaan pienikin lisä on tervetullut! Näin ollaan menettämässä entisiä, hyviä harjoitteluseurakuntia ja niiden hyviä, ammattitaitoisia opiskelijoiden ohjaajia. Tästä voi seurata, että opiskelijasta tulee harjoittelupaikassaan taas se pakollinen ohimenevä ilmiö, jota ei tarvitse edes esitellä. Jos innostuneita ohjaajia ei löydy riittävästi, ongelma heijastuu yhä vaikeammaksi käyvään rekrytointiin. Lopputulos on, että kaikki osapuolet ovat häviäjiä.

Opiskelijan ohjaus on oikeasti vastuullista ja työllistävää. Nykypäivän opiskelijoita ei käytetä seurakunnassa tehtävissä, jotka eivät liity hänen opiskelumaansa alaan. Ohjaajalla on muun työn ohessa merkittävä lisätyö varmistaessaan vaivannäöllään opiskelijalle mielekäs ja monipuolinen harjoittelu. Ohjaamisesta on kohtuullista maksaa korvaus. Kenen tehtävä on pitää huolta, että toteutuu Ison kirjan sana ”työmies on palkkansa ansainnut”? Jos ei koulutettava ammattikorkeakoulu, yliopisto eikä seurakunta maksa, pitääkö jonkun näistä antaa periksi vai voiko kirkkohallitus perustaa rahaston, josta maksetaan? Keskustelua!

Leena Vanne

Diakoniatyöntekijöiden Liiton puheenjohtaja

Diak tarjoaa tutkintoon johtavaa ammattikorkea- koulutusta

Diakonia-ammattikorkeakoulu (Diak) on saanut omat kirkolliset suuntautumisvaihtoehdot vuoden 2004 alusta alkaen. Tämän kevään yhteishaussa (15.3. - 2.4.2004) voi hakea opiskelemaan Diakin kirkollisiin suuntautumisvaihtoehtoihin.

Diakissa voi suorittaa sosionomin (AMK) tai sairaanhoitajan (AMK) tutkinnon, joiden yhteydessä on mahdollista suorittaa joko diakonian tai kirkon nuorisotyönohjaajan virkaan kelpoistavat opinnot. Näin ollen Diakista valmistuu työntekijöitä, joilla on kaksoiskelpoisuus.

Diakoniatyöstä kiinnostuneet voivat hakea suoraan joko diakonisen sosiaalityön tai diakonisen hoitotyön suuntautumisvaihtoehtoon. Ensimmäisessä suoritetaan sosionomin (AMK) tutkinto ja diakonin kelpoisuus 3½ vuodessa ja jälkimmäisessä sairaanhoitajan (AMK) tutkinto ja diakonissan kelpoisuus 4 vuodessa. Molemmista suuntautumisvaihtoehtoista saa siis kelpoisuuden hakea kirkon diakonian virkaa.

Kirkon nuorisotyöstä kiinnostuneet voivat hakea kristillisen lapsi- ja nuorisotyön suuntautumisvaihtoehtoon. Tästä suuntautumisvaihtoehdosta saa sosionomin (AMK) tutkinnon 3½ vuodessa ja kelpoisuuden kirkon nuorisotyönohjaajan virkaan.

Diakilla on yksiköitä eri paikkakunnilla. Helsingissä, Järvenpäässä, Kauniaisissa, Porissa, Oulussa, Lahdessa ja Pieksämäellä on mahdollista opiskella kirkon virkoihin. Lisätietoja voi etsiä Diakonia-ammattikorkeakoulun omilta www-sivuilta www.diak.fi. Heti ensimmäiseltä sivulta löytyy linkki Hakijan oppaaseen!

Haettavana Pappisliiton apurahaa 10.000 euroa

Pappisliiton hallitus julistaa toisen kerran haettavaksi kaksi apurahaa liiton opinto- ja avustusrahastosta, yhteismäärältään 10.000 euroa. Apurahat jaetaan joka toinen vuosi. Apurahan saajan tulee olla Pappisliiton työelämäjäsen.

Apurahojen myöntämisessä huomioidaan sekä tieteelliset että ammatilliset ulottuvuudet. Niillä voidaan tarvittaessa tukea myös sellaisia hankkeita, jotka liittyvät tai sivuavat liiton toimintaan.

Ensimmäinen apuraha myönnetään tieteellisen tutkimuksen (esim. lisensiaattityö, väitöskirjatyö) tai ammatillisen jatkotutkinnon (esim. ylemmän pastoraalitutkinnon tutkimus) suorittamiseen.

Toinen apuraha myönnetään sellaiseen hankkeeseen, joka edistää papin työtä ja seurakunnan/kirkon toimintaa, tuoden siihen uusia näkemyksiä ja työtapoja. Hankkeeseen ei siis lähtökohtaisesti tarvitse kuulua tieteellistä tai ammatillista tutkimusta. Painopiste on käytännön työn innovatiivisessa kehittämisessä.

Apurahoja haetaan myöntämivuoden elokuun loppuun mennessä (31.8.2004) ja hallitus päättää apurahojen myöntämisestä lokakuussa 2004. Apurahojen käyttäminen tulee ajoittua enintään kolmen kalenterivuoden ajalle, myöntämivuosi mukaan luettuna (v. 2004 - 2006). Apurahan saajan tulee tehdä Pappisliiton hallitukselle vuosittainen selvitys apurahan käytöstä.

Apurahan hakemuslomakkeita saa Pappisliiton toimistosta ja liiton kotisivuilta. Lisätietoja tarvittaessa antaa apulaistoiminnanjohtaja Stina Lindgård, puh. (09) 1502 466.

Kenestä Vuoden kanttori 2004?

Suomen Kanttori-urkuriunionin hallitus nimeää jälleen keväällä tämänvuotisen Vuoden kanttorin. Liiton alaosastot voivat tehdä esityksiä Vuoden kanttori -palkinnon saajaksi. Perustellut esitykset tulee toimittaa liiton toimistoon keskiviikkoon 14.4.2003 mennessä.

Uusi vuoden kanttori julkistetaan ja palkitaan liittokokouksen yhteydessä 1.6.2004 Tampereella. Palkintoon kuuluu urkupilli seinälaatuaan kiinnitettynä sekä rahalahja.

Aikaisemmat Vuoden Kanttorit ovat Pekka Laakkonen 1999, Martti Kilpeläinen 2000, Kaj-Gustav Sandholm 2001, Tiina Korhonen 2002 ja Marjatta Hannula 2003.

Marjatta Hannula on Vuoden kanttori 2003. Kenestä tulee Vuoden kanttori 2004?

Kutsu Suomen Kanttori-urkuriliiton liittokokoukseen Tampereelle 31.5. - 1.6.2004

Suomen Kanttori-urkuriliiton hallitus kutsuu liiton jäsenet Tampereella 31.5. - 1.6.2004 pidettävään sääntömääräiseen liittokokoukseen. Liittokokouksessa käsitellään liiton sääntöjen 10 §:n mukaiset asiat sekä päätetään Suomen Kanttori-urkuriliiton, Diakoniatyöntekijöiden Liiton ja Suomen kirkon pappisliiton yhteisjärjestön Akavan kirkolliset ammattiliitot AKI ry:n yhteisen toimiston ja hallinnon luomisesta.

Liittokokousilmoittautumiset tulee tehdä liiton toimistoon torstaihin **29.4. mennessä**. Kaikille ilmoittautuneille lähetetään kokousmateriaali etukäteen. Liitto tekee ennakkovarauksen majoituksesta.

Liittokokousta valmisteleva kokous pidetään maanantaina 31.5.2004 klo 14.00 alkaen. Varsinainen liittokokous pidetään tiistaina 1.6.2004 klo 10.00 (valtakirjojen tarkistus ja kahvi klo 9 alkaen).

Läsnäolo ja äänioikeus

Kaikki liiton jäsenet - myös opiskelijat - ovat tervetulleita liittokokoukseen. Kullakin varsinaisella jäsenellä on kokouksessa yksi ääni. Kokouksesta poisjäävä voi valtakirjalla valtuuttaa toisen varsinaisen jäsenen (ei kuitenkaan hallituksen jäsentä) käyttämään äänivaltaansa. Yksittäinen jäsen voi valtakirjalla edustaa enintään 30 muuta varsinaista jäsentä.

Aloitteet

Liittokokouksessa esille otettaviksi tarkoitetut asiat on sääntöjen 10 § nojalla lähetettävä kirjallisesti hallitukselle **29.4.2004 mennessä**.

Suomen Kanttori-urkuriliitto ry:n hallitus

Valtakirjamalli

Valtakirja Suomen Kanttori-urkuriliiton liittokokoukseen 2004

Valtuutan (nimi) _____

tai hänen varamiehensä (nimi) _____

edustamaan itseäni Suomen Kanttori-urkuriliitto - Finlands
Kantor-organistförbund ry:n liittokokouksessa Tampereella
1.6.2004.

Päiväys _____

Allekirjoitus _____

Nimen selvennys _____

Systemaattisen teologian laitos ja Luther-tutkijoiden pohjoismainen yhteistyöverkosto järjestävät yhteistyössä Kirkon koulutuskeskuksen kanssa seminaarin

Luterilaisen spiritualiteetin teologia 6.-7.5.2004 Kirkon koulutus- keskuksessa Järvenpäässä

Seminaari käsittelee luterilaisen hengellisen elämän perusteita. Luennoitsijoina alan asiantuntijoita ja tutkijoita Pohjoismaista, mm. piispa Carl-Axel Aurelius, lehtori Ninna Jörgensen, dos. Sigurjon Eyjolfsson, prof. Tuomo Mannermaa ja prof. Antti Raunio. Esitelmät englanniksi.

Ilmoittautumiset pikaisesti Kirkon koulutuskeskukseen, koulutuskeskus@evl.fi tai puh. (09) 2719 916. Seminaariin otetaan ensimmäiset 20 ilmoittautunutta. Hinta koko ajalta 72 € (sisältää majoituksen ja ateriat).

Kerro mielipiteesi edunvalvonta- asioista!

Nyt voit vaikuttaa ja kertoa mielipiteesi siitä, mitä haluaisit liittojen ajavan uutta sopimuskautta ajatellen. Soita, kirjoita sähköpostiviesti, osallistu netikeskusteluun!

Diakoniatyöntekijöiden Liitto,
Suomen Kanttori-urkuriliitto ja
Suomen kirkon pappisliitto
järjestävät alaosastojen toimihenkilöille
koulutuspäivän
ma 26.4.2004
aiheena

Ammattijärjestö jäsentensä edunvalvojana

Paikkana on Ravintolavaunu,
Ratamestarinkatu 11, Itä-Pasila, Helsinki.

Ohjelma

- 9.30 Aamukahvi
10.00 Alaosastopäivän avaus
Puheenjohtaja Leena Vanne, Diakoniatyöntekijöiden Liitto
10.15 Neuvottelujärjestelmä – kuka neuvottelee ja mistä?
Toiminnanjohtaja Esko Jossas, Suomen kirkon pappisliitto
Työnantajan tehtävät ja vastuu
Lakimies Timo von Boehm, Kirkon sopimusvaltuuskunta
12.00 **Lounas**
13.00 Mitä kirkon yleinen virka- ja työehtosopimus käsittelee?
Toiminnanjohtaja Annamari Jokinen, Suomen Kanttori-urkuriliitto
Alaosaston rooli edunvalvonnassa
Järjestösihteeri Raija Pyykkö, Diakoniatyöntekijöiden Liitto
15.30 Lähtökahvit

Ilmoittautuminen Pirjo Heikkiselle ma 19.4. mennessä pirjo.heikkinen@dtl.inet.fi
tai 09-1502 487.

Tervetuloa!

**Cruxin internetversio
on osoitteessa**

www.pappisliitto.fi

Kirkolliskokouksen pappisedustajat hiippakunnittain

Turun arkkihiippakunta

Aaltonen, Heli, kasvatusasiainsihtööri, pastori, Turku (uusi)
Kalliala, Eija, merimiespastori, Turku (uusi)
Rainerma, Keijo, kirkkoherra, Kankaanpää
Rinne, Heimo, kirkkoherra, Turku
Seppälä, Tapio, kirkkoherra, Luvia

Tampereen hiippakunta

Kauppinen, Juha, kirkkoherra, Tampere (uusi)
Komulainen, Timo, kirkkoherra, Janakkala (uusi)
Rämä, Timo, pääsihtööri, Hausjärvi (uusi)
Särkiö, Riitta, seurakuntapastori, TT, Lahti (uusi)
Tynkkynen, Markku, kappalainen, Lahti (uusi)

Oulun hiippakunta

Juntunen, Simo, rehtori, Ylivieska (uusi)
Juntunen, Viljo, kirkkoherra, TT, Ranua (uusi)
Marjokorpi, Lasse, kirkkoherra, Kemijärvi
Ojalehto, Hannu, kirkkoherra, TL, Oulu (uusi)

Mikkelin hiippakunta

Salmi, Markku, hallintojohtaja, Mikkelä (uusi)
Raatikainen, Juha, kappalainen, Hamina-Vehkalahti
Riikonen, Teuvo V., pastori, rehtori, Savonlinna (uusi)

Borgå Stift/ Porvoon hiippakunta

Perret, Henrik, kyrkoherde, Helsingfors

Åstrand, Bo-Göran, kaplan, Jakobstad, (ny)

Kuopion hiippakunta:

Kainulainen, Juha, kappalainen, Kajaanin seurakunta (uusi)
Kainulainen, Pauliina, tutkija, pastori, Kontiolahdi (uusi)
Komulainen, Hannu, kirkkoherra, asessori, Juankosken seurakunta

Lapuan hiippakunta

Keltto, Pekka, kehitysvammaistyön pastori, Alahärmä (uusi)
Keskitalo, Jukka, kirkkoherra, Jyväskylä (uusi)
Pitkänen, Eivor, pastori, Jyväskylä (uusi)

Helsingin hiippakunta

Askola, Irja, kouluttaja, Helsinki (uusi)
Kotila, Heikki, professori, Helsinki
Pruuki, Heli, seurakuntapastori Helsinki
Simola, Pertti, kirkkoherra, Helsinki

Espoon hiippakunta

Huttunen, Jukka, yhteisen seurakuntatyön päällikkö, Espoo (uusi)
Mäenpää, Kaiku, kirkkoherra, lääninrovasti, Lohja (uusi)
Raunio, Sirkka-Liisa, kappalainen, Espoo (uusi)

Finlands svenska prästförbund

Teologdagar 17. - 19.5.2004

ombord på Silja Serenade

Tema: Tid - fri tid, arbetstid, livstid, Guds tid

Hilkka Olkinuora, Mats Lindgård, Owe Wikström.

Stina Lindgård ger facklig information.

I samband med kryssningen hålls föreningens årsmöte.

Pris (inkl. måltider): i dubbelhytt, tourist I 115 €,

i 4-pers. hytt, tourist I (studerande) 89 €

Bindande anmälan senast 18.4. till sekr. Monica Heikel-Nyberg, Vanda sv. församling, Pb 69, 01301 Vanda, e-mail monica.heikel-nyberg@evl.fi.

Rytminä vastuu, ilo ja osallisuus

Kutsu Kirkon diakoniapäiville Poriin 1. - 3.10.2004
Promenadikeskus, Yrjönkatu 17

Kirkon diakoniapäivät ovat diakonia- ja yhteiskuntatyössä toimivien työntekijöiden, luottamushenkilöiden ja vapaaehtoisten sekä diakonian opiskelijoiden yhteinen tapahtuma neljän vuoden välein.

Diakoniapäivien sisältö kiteytyy kolmeen teemaan:

Osallisuutta opettelemassa - diakonian ydin ja rajat nyt ~ tulevaisuudessa

Iloa lähellä ja kaukana - diakonia Satakunnassa ~ koko maailmassa

Vastuuta jakamassa - yhteiskunnan vastuu ~ diakonian paikka

Ohjelma

PERJANTAINA 1.10.

10.00 Ilmoittautuminen

13.00 Unelma osallisuudesta
Osallisuuden näkökulmaa avaavat kansainvälisestä, kansallisesta ja paikallisesta näkökulmasta mm. Antinkartanon kehitysvammaisten Jazz-ryhmä, Porin Teatterinuoret, diakonian ja yhteiskuntatyön johtaja Heikki Hiilamo, piispa Ilkka Kantola, apulaiskaupunginjohtaja Aulis Laaksonen, Luterilaisen Maailmanliiton työntekijä Miriam Gaspar.

14.30 Torikahvit

14.30 Toripöydät
Toripöydillä esitellään diakonian kirjo, kehitys ja uudet ideat.

15.00 Toripuheet
Toripuheet ovat lyhyitä asiantuntijapuheenvuoroja diakonian ajankohtaisista teemoista

- Diakonia muuttaa maailmaa
- Diakonia muuttaa Eurooppaa
- Diakonian kipupisteitä
- Diakonian teologia
- Diakonian julkisuus
- Diakoniatutkimuksen haasteet
- Häpeän teologia
- Diakonia ja hiljaisuus

16.30 Päivällinen

Iltaohjelmat

- Vesper
- Jazz-Messu (televisiointi)
- Kansanmusiikkia
- Kirkkokonsertti

- Piispan pakeilla
- Yökahvila

Jatkuvat tapahtumat

- Hiljaisuuden keidas
- Kuvataidenäyttely
- Myyntinäyttely

LAUANTAINA 2.10.

- 7.30 Aamumessu
- 8.30 Vastuu osattomuudesta
Raamatuntutkistelu, teol.tri Petri Merenlahti
- 9.30 Suomi maailmassa –
kirkko yhteiskunnassa
Vastuun foorumi
Alustajina psykohistorioitsija Jukka Relander ja valiokuntaneuvos Paula Tiihonen. Keskustelijoina mm. piispa Voitto Huotari, eurokansanedustaja Piia-Noora Kauppi, Porin yliopistokeskuksen johtaja Martti Sinisalmi, pastori Irja Askola. Puhetta johtaa Satakunnan Kansan päätoimittaja Jouko Jokinen
- 12.00 **Lounas**
- 14.00 Porinapaikat
Porinapaikat ovat vuorovaikutuksellisia luentoja ja tutustumismatkoja diakonian maailmaan
- Huumetragedia vai huumestrategia
 - Maalla on mukavaa - maaseuturetki
 - Valoisa vanhuus
 - Vanhassa vara parempi – uudenlaista palveluasumista Ruskahovissa
 - Maailma kotiseurakunnassa – Kansainvälinen kahvila
 - Rukkaset naulassa – pohdintaa työttömyydestä
 - Elämää pätkissä – työelämän kysymyksiä
 - Diakonian koulutus – auttajan askelissa
 - Tuumasta toimeen – strategisista linjauksista käytäntöön
 - Vastuu osattomuudesta – bibliodraama
 - Vapaaehtoistyön paikat – osallisuutta ja iloa
 - Lauantain toivotut – laulaen ja viittoen

- 17.00 **Päivällinen**

Iltaohjelmat

- Virsikonsertti – Jukka Perko ja Pori Sinfonietta
- Teatteri-UusiKuu
- Runoilta, Eila Saarva
- Piispan pakeilla
- Yökahvila
- Jazz Cafe
- Porista valmistuneiden diakoniatyöntekijöiden kokoontuminen

Jatkuvat tapahtumat

- Hiljaisuuden keidas
- Kuvataidenäyttely
- Myyntinäyttely

SUNNUNTAINA 3.10.

- 10.00 Jumalanpalvelus
- Messu, Keski-Porin kirkko (televisiointi)
 - Kansainvälinen jumalanpalvelus, Teljän kirkko
 - Vanhan käsikirjan (1694) jumalanpalvelus, Länsi-Porin kirkko
 - Perhejumalanpalvelus, Pihlavan kirkko
 - Messu, Ahlaisten kirkko
 - Gospelmessu, Reposaaren kirkko
- 11.30 **Lounas**
- 13.30 Ilo kantaa matkalla
Päättösohjellassa iloa ovat jakamassa ja matkaan saattamassa mm. diakonia- ja yhteiskuntatyön veteraani Rauni Rautavuori, Luterilaisen Maailmanliiton työntekijä Miriam Gaspar, piispa Ilkka Kantola. Juhlassa palkitaan Diakonia-idea –kilpailun voittajat ja jaetaan diakonian kunniamerkit. Iloa välittää diakoniaklovnin, rytmikkäät ja värikkäät nuorten esitykset. Ilo pillereiksi matkalle jaetaan myös yhteisesti tuotettuja virikkeitä.

Ilmoittautumiset erillisellä lomakkeella, joita voit kysellä Porin ev.lut. seurakuntayhtymä/Diakonia-päivät PL 122, 28101 PORI
s-posti: diakonia@porievl.fi tai faksi: 02-6238 776.

Kansainvälinen työturvallisuuspäivä 28.4. nyt myös Suomessa

Kansainvälistä työturvallisuuspäivää vietetään 28.4.2004, maailmanlaajuisesti yhdeksättä kertaa, nyt myös Suomessa ensimmäisen kerran.

Työmarkkinoiden keskusjärjestöjen hallinnoima Työturvallisuuskeskus järjestää silloin Hyvä ja turvallinen työ -koh-ti uutta turvallisuuskulttuuria -seminaarin Helsingissä Marina Congress Centerissä, johon odotetaan noin 350 osanottajaa.

Tilaisuudessa käsitellään laaja-alaisesti kokonaisvaltaiseen hyvinvointiin liittyviä asioita. Painopiste on psyykkisessä ja sosiaalisessa turvallisuudessa ja terveydessä.

Kansainväliset palkansaajajärjestöt aloittivat Kansainvälisen työturvallisuuspäivän vieton vuonna 1995. Tapahtumissa kiinnitettiin huomiota työ-

ympäristön turvallisuuden ja terveyden tärkeyteen. Samalla muistettiin niitä, jotka ovat menehtyneet tai menettäneet terveytensä työssään. Kansainvälisen ILO:n tullessa mukaan päivän viettoon vuonna 2001 tilaisuudet on toteutettu kolmi-kantayhteistyössä.

Kansainvälistä työturvallisuuspäivää vietetään yli 100 maassa. Päivän teemat ja ajan-kohta vaihtelevat eri maissa.

Työturvallisuuskeskuksen järjestämässä Kansainvälisen työturvallisuuspäivän seminaarissa käsitellään muun muassa turvallista työsuhdetta, turvallisuuskulttuuria ja johtajuutta, työtä ja perhettä sekä tulevaisuuden työtä. Tutkijat ja asian-

tuntijat kertovat tilaisuudessa hyvistä käytännöistä tutkimusten, esimerkkien ja kokemusten valossa.

Lisätietoja: http://www.tyoturva.fi/keskus/tiedotteet/seminaari_28_04.html.

Opintomatka Transsilvaniaan

**Suomalais-ugrilainen pappeinkokous
Kolozsvárissa 7. -14.6.**

Alustava ohjelma: Osallistuminen pappeinkokoukseen 8. - 10.6., seurakuntavierailut 11. - 13.6.

Matkan hinta on 720 euroa.

Tiedustelut ja ilmoittautumiset toimistosihteerille Heli Meinolalle puh (09) 1502 653, heli.meinola@pappisliitto.fi. Osallistujamäärä 15 henkilöä.

Seurakuntapapiston vapaa-aikakysymys jälleen esillä

Pappien vapaa-aikasopimus päättyy kulu-
van vuoden lopussa. Parhaillaan istuu so-
pijaosapuolten työryhmä selvittämässä niitä ongel-
mia, joita seurakuntatyön luonne aiheuttaa vapaa-
ajan antamiseen.

Pappisliiton näkökulmasta kaksi kysymystä on
ylitse muiden.

Yksipappisten seurakuntien kirkkoherroille ei ai-
na ole voitu taata sopimuksen mukaista vapaa-ai-
kaa. Samoin sijaisten hankkiminen aiheuttaa jos-
kus kohtuuttomia vaikeuksia.

Toinen keskeinen kysymys liittyy ns. arkipyhi-
en työtilanteeseen. Keskelle viikkoa osuvat juma-
lanpalvelus- ja toimituspäivät, jotka normaalisti ja
osassa seurakuntatyötäkin ovat vapaapäiviä, ovat
kuitenkin papeille ja kanttoreille työpäiviä.

Molempia peruskysymyksiä selvite-
tään ensin kyselyllä, jonka toivotaan tuo-
van selvyyttä todelliseen tilanteeseen. Pappisliiton
kysely on parhaillaan kentällä ja siinä selvitetään,
miten paljon ja millaisia työtehtäviä viime vuonna
sisältyi kuhunkin arkipyhään.

Kirkon sopimusvaltuuskunnan kysely kohdistuu
yksipappisiin seurakuntiin.

Sopijaosapuolten työryhmä selvittää myös mo-
nia muita vapaa-aikaan ja sen antamiseen liitty-
viä kysymyksiä ja mahdollisia uusia järjestelyjä. On
todennäköistä, että kaikkia kysymyksiä ei pystytä
ottamaan käsittelyyn työryhmän määräaikaan eli
30.9.2004 mennessä.

LIITTOJEN UUDET JÄSENET

Pappisliitto

Varsinaiset jäsenet:

Askola, Irja, Helsingin srky/Alppila

Kastarinen, Lauri, Vieremän srk

Koivunen, Pirkko, Perniön srk

Lück, Kim, Helsingin srky

Perämäki, Laura, Pohjois-Tapiolan lukio

Saar, Sonja, Rengon srk

Tuominen, Minna, Helsingin srky/Kannelmäki

Åberg, Anu, Tampereen srky/Messukylä

Maisterijäsenet:

Elo, Johanna, Helsingin srky/Oulunkylä

Opiskelijajäsenet:

Harjunkoski, Anna, Helsingin yliopisto

Hynninen, Mika, Helsingin yliopisto

Kari, Satu, Helsingin yliopisto

Kesola, Jukka, Joensuun yliopisto

Maalismaa, Juha, Helsingin yliopisto

Mielikäinen, Satu, Helsingin yliopisto

Parkkinen, Jaakko, Joensuun yliopisto

Sorri, Katariina, Joensuun yliopisto

Suonoja, Jukka, Helsingin yliopisto

Väätäinen Osmo, Joensuun yliopisto

Diakoniatyöntekijöiden Liitto

Varsinaiset jäsenet:

Ahrikkala, Hanna, Perniön srk

Heikkinen, Seija, SLEY/Japani

Huumonen, Tarja, Rovaniemen mlk

Itkonen, Päivi, Jyväskylän kaup.srk.

Jyrä, Hanna, Järvenpään srk

Keränen, Leena, Kuivaniemen srk

Kinisjärvi-Kuvaja, Heli, Ilomantsin srk

Kunnaala, Liinu-Stina, Pyhärannan srk

Lintula, Saila, Mäntän srk,

Lomppi, Päivi, Raision srk

Mäkelä, Meira, Lahti

Mäkilä, Anita, Naantalın srk

Pakola, Marjatta, Suomussalmen srk

Pekki, Katri, Miehikkälän srk

Rasmus, Iina-Kaisa, Helsingin srky/Kannelmäki

Rinta, Liisa, Ilmajoen srk

Opiskelijajäsenet:

Korkeakangas, Minna, DIAK/Helsinki

Moilanen, Aila, DIAK/Pieksämäki

Salmelin, Piia, DIAK/Helsinki

Ståhl, Annette, YH Sydväst/Lärkkulla

Turunen, Riina, DIAK/Helsinki

Suomen Kanttori-urkuriliitto

Varsinaiset jäsenet:

Lahtinen, Anna-Kaisa, Nurmon srk

Papiston päivät 2004

Papin matka

Jyväskylän Paviljongissa 17. – 18.11.2004

Kyseessä on valtakunnallisesti suurin papiston
koulutus- ja neuvottelupäivä –tapahtuma.

ALUSTAVA OHJELMA:

Keskiviikko 17.11.

- Klo
9.00 Ilmoittautuminen
10.30 Taizélauluja Kaupunginkirkossa
11.00 Viikkomessu
12.00 Lounas, alaostotapaaminen
13.30 Päivien avaus
15.00 Kahvi
15.30 Pysäkit
1. Kun masennus pysäyttää
2. Yhtä matkaa yhteiseen suuntaan
3. Hengellinen matkakumppanuus
19.00 Yhteyden ilta
21.00 Vesper Kaupunginkirkossa
21.00 Illan istumista Teatteriravintola
Nu-Nu:ssa

Torstai 18.11

- Klo
9.15 Aamurukous
9.30 Kansankirkon tulevaisuus – mihin
kirkko on menossa?
11.00 Pysäkit
1. Hengellinen matkakumppanuus
2. Nuorten pappien pysäkki
3. Pysähtyminen sallittu? Työ-
ajattoman työn ilo ja kirous
12.30 Lounas
13.30 Päätöstilaisuus
14.00 Lähtökahvit

Päivien ohjelma kokonaisuudessaan ja ilmoittautumisohjeet julkaistaan Cruxissa 3 – 4/2004.
Muista merkitä kalenteriisi!

Ajankohtaista verkossa

Vieraile liittojen kotisivuilla

PAPPIS- LIITTO

www.pappisliitto.fi

DIAKONIA- TYÖNTEKIJÖIDEN LIITTO

www.dtl.fi

KANTTORI-URKURI- LIITTO

www.kolumbus.fi/skul

*Luottamusmiehet kaudelle 2004
– 2006 on valittu!*

Palkkataulukot 1.3.2004.

*Käy keskustelemassa
jäsensivuilla. Sano mielipiteesi
edunvalvonnasta.*

*Luottamusmiehet kaudelle 2004
– 2006 on valittu!*

*Luottamusmiehet kaudelle 2004
– 2006 on valittu!*

*Ehdotus Akavan kirkollisten
ammattiliittojen AKI ry:n
yhteisen toimiston ja hallinnon
toteuttamiseksi.*

Rassaava pätkätyöläisyys seurakunnissa

Muistan elävästi kuinka saavuin perheeni kanssa kotiin vuoden Japanissa elämisen jälkeen kymmenen vuotta sitten. Kun auto kaartoi Myllykalliontielle, näin Lauttasaaren kirkon koko komeudessaan. Koin siinä hetkessä, täysin eri kulttuurin parista tulleet, suurta helpotusta ja suuren turvallisuuden tunteen. Kirkko edusti minulle sinä hetkenä jatkuvin, nopeiden muutosten maailmassa turvallista pysyvyyttä.

Kirkko on rakennettu kalliolle, vahvalle perustalle. Seurakuntatyö on myös rakennettu perinteisesti lujalle perustalle, joka muodostuu parhaimmillaan työhönsä sitoutuneista, vastuullisista, pitkän linjan pitkäjänteisistä työntekijöistä.

Pitkään työelämässä olleille on viime vuosina kehitetty työssä jaksamisen kannalta tärkeitä mahdollisuuksia uudistaa itseään ja voimavarojaan. Tänä on mahdollista jäädä vaikka vuorotteluvapaalle, opintovapaalle tai tietenkin virkavapaallekin, jos elämäntilanne sitä vaatii. Vanhempainloimat saattavat olla monivuotisia ja pitempiä sairauslomiakin saattaa jonkun kohdalle tulla. Lyhyempi tai pitempiaikaisia viransijaisia tarvitaan myös seurakunnissa entistä enemmän.

MITÄ PÄTKÄTYÖLÄISYYS MERKITSEE TYÖYHTEISÖLLE TAI SEURAKUNNALLE ?

"Aluksi oli ihan kivaa saada uusia, nuoria työntekijöitä vaikka vähäksikin aikaa työyhteisöön, mutta kun alkoi tuntua siltä, että heitä tuli ja meni, alkoi kynnys nousta tutustua heihin ja luoda uusia ihmisuhteita. Lopulta huomasin kauhukseni ajattelevani,

etten enää jaksakaan kohdata uutta tyyppiä. Olkoon ja tehköön työnsä, pianhan hän lähtee kumminkin", kertoi eräs työntekijä. "Vaikka työtoverinani oli todella mukavia sijaisia, oli kuitenkin raskasta olla jatkuvasti vakinaisena työntekijänä työmuodon päävastuunkantaja. Uusien ihmisten perehdyttäminen alkoi olla työlästä, kun tarpeeksi monta sijaista tuli ja meni", kertoo toinen.

Pätkätyöntekijä on lähes aina toisen sijainen, vaikka tekisi työnsä kuinka hyvin. Voidaan olla tyytyväisiä, jos jo olemassa olevat rutiinikuviot sujuvat häneltä ilman suurempia ongelmia.

Joskus seurakuntaan voidaan perustaa määräaikainen virka erityisen painavista syistä. Uudelta työntekijältä kuluu yleensä kuukausia seurakuntaan ja sen tapoihin perehtymiseen. Silti käytännön tilanteissa saattaa tulla ongelmia, kun toiset olettavat, että uusi tietää... Perehtymisen ohella voi alkaa kehittää vastuulleen tullutta työosaa, mikäli kysymys on muutaman vuoden mittaisesta pestistä. Vähintään määräajan viimeisen vuosipuoliskon aikana alkaa sekä työtovereita että asianomaisista huolestua, mistä jatkoa työlle. Mistä kaverille uusi ura, kuka jatkaa sitä työosaa, jonka kaveri on saanut toimimaan? Kaikilla on töitä vähintään yhtä paljon kuin silloin, kun määräaikainen virka perustettiin kenties hätäratkaisuna, kun työntekijäresurssit eivät jostain syystä juuri silloin riittäneet. Tai kun ajateltiin, ettei talous kenties kestä pitkäaikaisista työntekijästä. Parhaassa tapauksessa työntekijä on tehnyt itsensä niin tarpeelliseksi työnsä kautta, että hänelle halutaan tarjota pysyvä virka.

MISSÄ VIKA, KUN PORUKAT VAIHTUVAT?

Seurakuntatyö on vastuullista ja pitkäjänteistä rakentamista. Se on luottamuksellisten suhteiden solmimista ja kehittämistä. Hyviin tuloksiin pääseminen vaatii vuosien sitkeää ja motivoitunutta työkentelyä. Erilaisten vapaiden käyttäminen ja myöntäminen edistävät suunnitelmallisuutta ja avointa keskustelua työyhteisössä.

Jouduin eräässä vaiheessa seuraamaan läheltä tilannetta, jossa työntekijä oli poissa eri pituisia jaksoja vuosien ajan erilaisista syistä johtuen. Sijaisia oli monta. Seurakunnan seniorit (ei mikään rargarimummu joukko), joita hänen työnsä erityisesti kosketti, olivat käsittämättömän avoimia ja kärsivällisiä ottamaan vastaan kerta toisensa jälkeen uuden sijaisen. Tuli siinä tutustuttua moneen mukavaan ihmiseen. Mutta erään kerran, kun jälleen hyvästeltiin pois lähtevää, ei enää naurattanut. Kiittävä, kauniin puheen viimeisinä sanoina vanhus kysyi lähtijältä: "Mikä meissä vanhuksisissa on vikana, kun työntekijät eivät pysy täällä?"

marjukka.andersson@kolumbus.fi

Työtehtävät uudella tavalla luupin alle

Suomen ev.lut. kirkossa on työaikojen suhteen kahdenlaisia työntekijöitä: työaikalain piirissä olevia ja sen ulkopuolella olevia työajattomia. Työajattomiin kuuluvat seurakuntapappien ja kanttorien lisäksi julistus-, kasvat-, opetus-, lähetys- ja diakoniatyötä tekevät viranhaltijat.

Kun työaikaa ei ole tarkasti määritelty, vaan ainoastaan vapaa-aika, on työajattomuus on samalla sekä vapaa että kahle. Työpäivä ja –viikko voivat muodostua kohtuuttoman pitkiksi, toisaalta joku voi lusuilla välittömistään tehtävistä erilaisten tekosyiden nojalla.

Yhden erinomaisen näkökulman työajattomuuden tarkasteluun, suunnitteluun ja käytännön toteutukseenkin tarjoaa Suomen kirkon pappisliiton puheenjohtajan, kirkkoherra, teol.tri **Juha Kauppinen** ja Kuopion yliopiston henkilöstöpäällikkö, yht.lis. **Marketta Rantaman** yhdessä kirjoittama teos **Ajaton työ seurakunnassa**. Teoksen alaotsikko, *Opas työajan hallintaan*, kertoo sen soveltuvuudesta erityisesti esimiehille, mutta hyödyllistä luettavaa se on kaikille ajatonta työaikaa tekeville. Teoksessa on sekä vahva teoriapohja että käytännönläheinen sovellettavuus arkiseen seurakuntatyöhön.

Työajattomuus voi helposti johtaa suunnitelmattomuuteen, kun tilanteen pitäisi olla aivan päinvastainen. Toki päivärytmiin pitää jättää myös vapaata tilaa yllätyksellisiä tilanteita varten, joita varsinkin papin ja diakoniatyöntekijän työssä tulee usein eteen. Mutta ellei työntekijä itse tai työntekijät yhdessä ole millään tavalla hahmotelleet kuin viikon – parin työt etukäteen, voi helposti olla melkoinen kaaos edessä. Suunnittelu on myös osa työntekijän jaksamista. Kauppinen ja Rantama korostavatkin, että seurakuntalaisilla on oikeus virkeään ja tehtäviinsä valmistautuneeseen työntekijään.

Teoksessa on työn kuormittavuuden ja työssä jaksamisen hahmottamisessa käytetty neljää tutkimusta: Pappisliiton jäsenkyselyä työssä jaksamisesta, Tampereen seurakuntien resurssikartoitusta, työaikakysymyksiä AKAVAn työmarkkinatutkimuksessa sekä Rantaman omaa tutkimusta työn kuormittavuudesta. Kaikissa näissä on yhteistä, että

kiire ja yhä lisääntyvät haasteet ovat viime vuosien aikana lisänneet erityisesti ajatonta työaikaa tekeviä kirkon työntekijöitä. Työssä uupuminen ei ole mitenkään harvinaista, sillä itse asiassa koko maassa lähes puolet työssä käyvistä kärsii jonkinasteisista uupumusoireista.

Ajattomassa työssä työyhteisön yhteiset pelisäännöt ja käytännöt ovat enemmän kuin tarpeen. Ne luovat työntekijässä turvallisuuden tunteen, mutta antavat samalla sopivasti liikkumavaraa. Yhteinen työn ja vapaapäivien sekä lomien suunnittelu kausittain on tästä yksi konkreettinen esimerkki. Myös työyhteisönä voidaan suorittaa työaika-seuranta. Se edellyttää avointa vuorovaikutusta ja luottamusta, mutta on muistettava, että työntekijä itse on paras asiantuntija oman työnsä arvioinnissa. Mutta kaikki on myös uskallettava panna yhteiseksi hyväksi.

Aika harvoin tulee ajatelleeksi, kuinka ”aikavarukat” syövät tehokasta työaikaa, nimenomaan ajatonta työtä tekeviltä. Heikosti valmistellut kokoukset, palaverit, huonot työkäytännöt, vanhentuneet toimintamuodot sekä tarpeettomaksi kasvanut seurustelu ovat sellaisia asioita, jotka vievät tuhotoman paljon aikaa ja iltapäivällä huomaa, että työtään jäävätkin kotiin tehtäviksi joskus iltakirkon tai kotikäynnin jälkeen. Se taas väsyttää, kun seuraavana päivänä työt alkavat vaikkapa kahdeksalta. Teoksessa annetaan hyviä vinkkejä aikavarkaiden kuriin saamiseksi päättäväisesti.

Myös seurakunnan selkeän perustehtävän tarkistaminen silloin tällöin tuo ryhtiä työhön ja antaa työntekijälle uudenlaisen motivaation työntekoon. Kauppinen ja Rantama ovat sanoiksi saattaneet ja ääneen lausuneet sen, mitä moni on omassa työssään ja työyhteisössään pähkäillyt. Pätevä kirja niin esimiehille kuin alaisille!

Juha Kauppinen – Marketta Rantama: Ajaton työ seurakunnassa. Opas työajan hallintaan. Edita 2003.

Risto Kormilainen

Työsuojelu työntekijän tukena

Otsikkoteksti saattaa ensi silmäykseltä näyttää jotenkin oudolta. Eikö työsuojelu tule kuvaan vasta sitten, kun tilanne työpaikalla on käynyt lähes kesämättömäksi? Tai kun mitään muuta ei enää keksitä? Usein olen kuullut väitettävän, että työturvallisuuslaki ja työsuojeluviranomainen ovat viimeinen oljenkorsi. Tai viimeinen valttikortti.

Kirjoittaessani kirjaa ajattoman työn hallinnasta törmäsin työturvallisuuslakiin uudella tavalla. Ymmärsin, että se on hyvän työyhteisön kaveri. Se antaa tarpeeksi tukevan ja vaikutusvaltaisen ohjenuoran etsittäessä kohtuullista työmäärää. Uusi työturvallisuuslaki korostaa työnantajan vastuuta työn mitoittamisesta niin, että työmäärä ei muodostu työntekijän terveydelle vaaraksi. Laki velvoittaa työnantajaa ja työntekijöitä laatimaan yhdessä työpaikalle työturvallisuusohjelman. Kun tätä ohjelmaa laaditaan yksittäiseen seurakuntaan, siihen voidaan sisällyttää myös esimerkinomaisia suosituksia käytännöistä, joilla ajatonta työtä asianomaisessa seurakunnassa hallitaan.

Työturvallisuuden kannalta kohtuullinen työpäivä voidaan määrittää työpäiväksi, jonka kesto ja intensiteetti mahdollistavat sekä fyysisen että psyykkisen palautumisen ennen seuraavaa työpäivää. Se on tarpeellinen määrittely. Työturvallisuuslaki edel-

lyttää, että työnantaja seuraa tämän kohtuullisuuden toteutumista ja ryhtyy tarvittaviin toimiin työmäärän pyrkiessä riistäytymään käsistä tai työaika-

muodostuessa liian usein liian hankaliksi. Toiselta näkökannalta törmäsin työturvallisuuslakiin, kun ilmeni, että työsuojelupiiristä tullaan tekemään tarkastus seurakuntaani ja sen kaikkiin toimipisteisiin. Tarkastus on odotettavissa syksyllä, sopivasti ennen piispantarkastusta. Kuten piispa, työsuojelutarkastajakin lähetti etukäteistehtäviä, jotka tulee saattaa kirjalliseen muotoon.

Työsuojelutarkastaja antoi tehtäväksi yhdessä henkilöstön kanssa miettiä, mitä tarkoitamme seuraavilla termeillä: huono ja epäasiallinen kohtelu, kiusaaminen ja häirintä. Edellä mainitsemani laki nimittäin kieltää työpaikalla huonon ja epäasiallisen kohtelun, kiusaamisen ja häirinnän. Kielto koskee niin työntekijöitä kuin työnantajaakin. Työyhteisömme halusi lisätä määrittelyyn myöskin hyvän kohtelun.

Termien määrittelyn jälkeen itse kullekin asialle sovitaan rajat ja laaditaan toimintaohje tilanteisiin, joissa rajat mahdollisesti rikotaan. Tehtävän annosta keskustellessa totesimme yhdessä, että huono ja epäasiallinen kohtelu, kiusaaminen ja häirintä eivät ole erityisen luonteenomaisia työyhteisöllemme. Työhön tartuimme kuitenkin uskoen, että siitä on hyötyä ja iloa työyhteisömme kehittämiselle.

Isossa seurakunnassa tarvitsee tehdä niin, että keskustelu lähtee liikkeelle työtiimeittäin. Pitkälle ei ole vielä päästy, ennemminkin ensimmäisiä kommentteja on vasta kuultu. Nopeasti on käynyt ilmi, että työntekijät kokevat hyvinkin eri tavoin rajojen kulkemisen. Mikä yhdestä on hauska vitsi, voi toisen kokemusmaailmassa olla huonoa kohtelua ja jopa häirintää. Ilmeistä onkin, että aiempaa nopeammin ja avoimemmin tulee työtoverille sanoa "tuo loukkaa/satuttaa minua".

Tässä yhteydessä olen paljon miettinyt, miten huonon ilmapiirin seurakunnassa kyetään määrittelemään ja rajoja asettamaan huonolle ja epäasialliselle kohtelulle, kiusaamiselle tai häirinnälle. Ilmeisesti se onnistuu vain käyttämällä apuna ulkopuolista tahoa. Sellainen voi olla työyhteisökonsultti tai työterveyshuolto.

Olen ymmärtänyt, että täällä Tampereen suunnalla ainakin työsuojelupiiri tänä vuonna erityisesti kohdentaa työtään seurakuntiin. Kuten edellä olevasta voi todeta, otan sen tyytyväisenä ja ilolla vastaan. Tämän asian tiimoilla työskentelyn iloa toivon toisillekin.

Arja Vehmas – JUKOn Kirkon alojen uusi neuvottelija

Kirkon sopimusratkaisut tehdään ns. pääryhmässä. JUKOa ryhmässä edustavat Esko Jossas ja JUKOn toimiston nimeämänä Arja Vehmas. Hän seuraa tehtävässä varatuomari Markku Niemistä.

Miten kauan olet ollut JUKOn kuvioissa mukana?

Arja: Olen koulutukseltani kemisti ja Kemistiliitossa aloitinkin 22 vuotta sitten. Siirryin kuitenkin keskusjärjestö AKAVAn palvelukseen 18 vuotta sitten. Olen ollut neuvottelijana jokaisella sektorilla; valtion, kunnan ja nyt siis kirkon.

Hoidatko edelleen muidenkin kuin kirkon sektorin asioita?

Valtion sektorilla hoidan vielä pääasiassa yliopisto-sektorin asioita ja luottamusmieskoulutusta.

Mikä Sinun mielestäsi on roolisi kirkon alojen

neuvottelijana?

Olen saanut vastuulleni kirkon sopimusneuvottelut ja koordinoinnin, eli tehtäväni on hallita kokonaisuutta. Työssäni minun on tunnettava jukolainen järjestökenttä, mutta myös muut pääsopijat.

Jos yksittäinen jäsen haluaa vaikuttaa neuvotteluihin, miten hän sen voi tehdä?

Jäsen voi ottaa yhteyttä omaan liittoonsa tai luottamusmieheen. Liitot ja luottamusmiehet ovat yhteydessä JUKOon ja sitä kautta saan tietoa jäsenien ajatuksista. Yhteistyö liittojen välillä on erittäin tärkeätä minun ja JUKOn kannalta. Tämä luo pohjan myös kirkon neuvottelukunnan työlle. Neuvottelukunnan tehtävänähän on päättää kirkkoa koskevista sopimusasioista.

Millaisia haasteita arvelet tulevan vastaan seuraavissa neuvotteluissa?

Suurin haaste on saada aikaan sellainen sopimus, jo-

Julkisalojen koulutettujen neuvottelujärjestö

Käytetyt lyhenteet:

plm = pääluottamusmies

lm = luottamusmies

vlm = varaluottamusmies

Diakoniatyöntekijöiden Liitto = DTL

Suomen kirkon pappisliitto = SKPL

Suomen Kanttori-urkuriliitto = SKUL

Akavan Erityisalojen Keskusliitto =

AEK

Akavan Yleinen Ryhmä = AYR

Opettajien Ammattijärjestö = OAJ

Tekniikan Akateemisten Liitto = TEK

TURUN ARKKIHIIPPAKUNTA

Euran seurakuntayhtymä

lm: kappalainen Timo Aro-Heinilä (SKPL)

vlm: diakonissa Pirjo Vapaakallio (DTL)

Kankaanpään seurakunta

lm: kappalainen Mika Kyytinen (SKPL)

Kokemäen ja Kauvatsan seurakun-

tayhtymä

lm: kappalainen Ilpo Sinkko (SKPL)

vlm: seurakuntapastori Markus Mal-mivaara (SKPL)

Laitilan seurakunta

lm: seurakuntapastori Juha Kylän-pää (SKPL)

vlm: diakoniatyöntekijä Tiina Lauk-kanen (DTL)

Liedon seurakunta

lm: diakoni Susanna Ruokonen (DTL)

vlm: seurakuntapastori Pauliina Uhin-ki (SKPL)

Naantalin seurakunta

lm: seurakuntapastori Marja Lankinen-Hytti (SKPL)

vlm: pastori Kari Salo (SKPL)

Paimion seurakunta

lm: kappalainen Janne Nurmi (SKPL)

vlm: kehitysvammaistyön seurakunta-pastori Pertti Arola (SKPL)

Porin seurakuntayhtymä

plm: kappalainen Pasi Viitanen (SKPL)

lm: kanttori Juhani Kempainen

(SKUL)

lm: diakoniatyöntekijä Jouni Kivimaa (DTL)

vlm: kappalainen Pirjo Tiira (SKPL)

Raision seurakunta

lm: kanttori Katarina Engström

(SKUL)

vlm: pastori Sisko Brandt (SKPL)

Rauman seurakunta

lm: kappalainen Mirja Vuoristo (SKPL)

vlm: diakoniaviranhaltija Minna Rau-tiainen (DTL)

Salo-Uskelan seurakunta

lm: diakoniatyöntekijä Kirsi Ranta-la (DTL)

vlm: tiedotussihteeri Ulla-Maija Kytö-lä (AEK)

Turun ja Kaarinan seurakuntayhtymä

plm: diakonissa Kaisa Rauma (DTL)

lm: kanttori Jukka Pietilä (SKUL)

lm: kappalainen Seppo Riihimäki (SKPL)

*Arja Vehmas
on JUKOn
Kirkon alojen
neuvottelija.*

ka palvelee kaikkia kirkon työntekijöitä. Seurakunnat ovat niin erikokoisia työntekijämääriltään.

Mitkä tulevat olemaan suurimmat kysymykset?

Ainakin palkkausjärjestelmä on sellainen kysymys mikä tulee vastaan. Miten luoda sellainen oikeudenmukainen palkkausjärjestelmä, joka perustuu erilaisiin arviointeihin tehtävien ja niiden suorittajien suhteen?

Minkälaisella aikataululla neuvottelut etenevät?

Keväällä mietitään ja päätetään tavoitteista ja varsinaiset neuvottelut käynnistyvät luultavasti loppuyskystä. Julkisen sektorin osalta on aina merkittävää syntykö tupo-ratkaisu vai mennäänkö liitto-kohtaiselle kierrokselle, jolloin julkinen sektori tahoo aina jäädä jälkeen palkkojen kehityksestä.

JUKOn luottamusmiehet 1.1.2004–31.12.2006

vlm: kappalainen Esko Tuomola (SKPL)

Ulvilan seurakunta

lm: seurakuntapastori Hannu Tomperi (SKPL)

vlm: diakonissa Seija Suihkonen-Lepistö (DTL)

Uudenkaupungin seurakunta

lm: seurakuntapastori Vesa Kiertokari (SKPL)

Vammalan seurakunta

lm: kappalainen Hannu Heikkilä (SKPL)

vlm: diakoni Irmeli Lehikoinen (DTL)

TAMPEREEN HIIPPAKUNTA

Forssan seurakuntayhtymä

lm: kappalainen Heikki Toivio (SKPL)
vlm: diakoni Eeva Rouvinen (DTL)

Hollolan seurakunta

lm: seurakuntapastori Antti Lahtinen (SKPL)
vlm: diakonissa Liisa Karkela (DTL)

Hämeenlinnan ja Vanajan seurakuntayhtymä

lm: diakonissa Kaisa Alarotu (DTL)
vlm: kappalainen Sampo Kujala (SKPL)

Janakkalan seurakunta

lm: kappalainen Pekka Riikonen (SKPL)

Kangasalan seurakunta

lm: kanttori Matti Huomo (SKUL)
vlm: kappalainen Auni Kaipia (SKPL)

Lahden seurakuntayhtymä

plm: kappalainen Markku Tynkkynen (SKPL)
lm: päihdetyöntekijä Eija Karlsson (DTL)
lm: kanttori Matti-Jussi Tolonen (SKUL)
vlm: perheneuvoja Jouko Vesala (SKPL)

Lempäälän seurakunta

lm: diakoni Kalevi Palokangas (DTL)
vlm: kanttori Kaisa Naukkarinen

(SKUL)

Nastolan seurakunta

lm: seurakuntapastori Pirkko-Liisa Evans (SKPL)

Nokian seurakunta

lm: kappalainen Juhani Marjokorpi (SKPL)
vlm: kanttori Sanna-Mari Vesanto (SKUL)

Orimattilan seurakunta

lm: kappalainen Hannu Rantala (SKPL)
vlm: diakonissa Anne Davidsson (DTL)

Pirkkalan seurakunta

lm: seurakuntapastori Jukka Jormanainen (SKPL)
vlm: kanttori Liisa Aaltola (SKUL)

Riihimäen seurakunta

lm: kappalainen Timo Korpinen (SKPL)
vlm: diakoniatyöntekijä Eira Latvala (DTL)

Bolognan prosessi uudistaa suomalaisia korkeakouluja

Bolognan prosessissa on kyse lähes koko Euroopan kattavasta korkeakoulutuksen uudistuksesta. Prosessilla tavoitellaan yhteisen eurooppalaisen korkeakoulutusalueen aikaansaamista vuoteen 2010 mennessä.

Eurooppalaiset opetusministerit allekirjoittivat vuonna 1999 julistuksen, jossa asetettiin tavoitteita ja keinoja yhteisen korkeakoulutusalueen synnyttämiseksi. Julistuksen tavoitteena on parantaa eurooppalaisen korkeakoulutuksen kilpailukykyä ja näkyvyyttä globaaleilla koulutusmarkkinoilla. Tähän pyritään mm. tutkintorakennetta uudistamalla ja koulutuksen laatuun panostamalla sekä liikkuvuuden lisäämisellä.

Käytännön tasolla prosessi näkyy erityisesti siten, että tutkintorakenteita ollaan lähes kaikissa prosessiin osallistuvissa maissa - tällä hetkellä osallistuvia maita on 40 - kehittämässä kaksipor-taiseksi.

Tämä tarkoittaa sitä, että korkeakouluissa suoritetaan ensin 3 – 4 -vuotinen tutkinto (ns. bachelor-taso) ja sen jälkeen mahdollisesti ns. master-tason tutkinto, jonka pituus on yleensä yhdestä kahteen vuoteen.

Tutkintojen laajuudet ilmaistaan yhä useammin eurooppalaisina opintopisteinä. Sen mukaan yhden vuoden täysipäiväisten opintojen laajuus on aina 60 opintopistettä.

Rakenteita ja mitoitusta yhdenmukaistamalla saadaan aikaan kansallisten rajojen ulkopuolellakin ymmärrettävät tutkinnot. Liikkuvuuden lisäämiseksi ja tutkintojen ja opintosuoritusten kansain-

JUKOn luottamusmiehet – jatkuu

Tampereen seurakuntayhtymä

plm: pastori Veli-Pekka Ottman (SKPL)

lm: kanttori Ville Karhula (SKUL)
lm: diakoniasihtööri Katariina Mylläri (DTL)

vlm: kanttori Maija-Leena Anttila (SKUL)

Valkeakosken ja Sääksmäen seurakuntayhtymä

lm: kappalainen Juha Valkama (SKPL)
vlm: diakoniatyöntekijä Tom Haavisto (DTL)

Ylöjärven seurakunta

lm: kappalainen Risto Takkinen (SKPL)
vlm: diakonissa Liisa Metsähonkila (DTL)

OULUN HIIPPAKUNTA

Haukiputaan seurakunta

lm: diakoniatyöntekijä Helena Seppänen (DTL)

vlm: diakoniatyöntekijä Heli Puupera (DTL)

Kemin seurakunta

lm: diakoniatyöntekijä Päivi Rimpiläinen (DTL)
vlm: oppilaitospastori Teemu Riihimäki (SKPL)

Kempeleen seurakunta

lm: kappalainen Timo Riihimäki (SKPL)

Kokkolan seurakuntayhtymä

lm: kappalainen Martti Leppisaari (SKPL)
vlm: kappalainen Hannu Kuusniemi (SKPL)

Kuusamon seurakunta

lm: kanttori Maria Suviaro (SKUL)

Nivalan seurakunta

lm: kappalainen Valtteri Olli (SKPL)
vlm: seurakuntapastori Merja Jyrkkä (SKPL)

Oulun seurakuntayhtymä

plm: kappalainen Harri Fagerholm (SKPL)

lm: diakoniatyöntekijä Mirva Kuikka (DTL)

lm: kanttori Ari Rautakoski (SKUL)
vlm: seurakuntapastori Jouni Vasikainen (SKPL)

Raahen seurakuntayhtymä

lm: seurakuntapastori Kimmo Heinilä (SKPL)

Rovaniemen seurakunta

lm: kappalainen Kari Yliräisänen (SKPL)
vlm: kanttori Mauri Miettunen (SKUL)

Tornion seurakuntayhtymä

lm: diakoni Toini Pieskä (DTL)
vlm: seurakuntapastori Mauri Laakso (SKPL)

Ylivieskan seurakunta

lm: kappalainen Tuomo Kälviä (SKPL)
vlm: diakoni Aira Lehto (DTL)

välisen tunnustamisen tueksi suositellaan lisäksi, että kaikki korkeakoulut antavat tutkinnon suorittajalle erityisen tutkintotodistuksen liitteen. Liitteestä käyvät ilmi tutkinnon ja korkeakoulun asema kansallisessa järjestelmässä ja tutkinnon tuottama akateeminen ja ammatillinen kelpoisuus.

Suomessa yliopistojen tutkintorakennetta uudistetaan kaksiportaiseksi 1.8.2005 alkaen. Uudistuksen jälkeen kaikkien opiskelijoiden on suoritettava ensin alempi korkeakoulututkinto, ennen kuin voivat siirtyä suorittamaan ylempään korkeakoulututkintoon kuuluvia opintoja. Luonnollisesti uudistukseen sisältyy muutaman vuoden siirtymäaika, jolloin nykyiset opiskelijat voivat vielä suorittaa tutkintonsa vanhojen säädösten mukaisesti. Suomessa kaksiportaisuus tulee kattamaan lääketiedettä lukuun ottamatta kaikki koulutusalat.

Uudistuksen tavoitteeksi on Suomessa asetettu paitsi tutkintojen kansainvälisen vertailtavuuden parantaminen myös opintojen keskeyttämisen vähentäminen ja tutkintoaikojen lyhentäminen. Näiden tavoitteiden saavuttamiseksi tarvitaan tutkimisnoissa myös sisällöllistä uudistamista.

Opintojen mitoitus muutetaan samassa yhteydessä: opintoviikoista luovutaan meilläkin ja tilalle tulee edellä selostettu opintopistejärjestelmä. Tämä tarjoaa korkeakouluille hyvän tilaisuuden korjata nykyisten opintojen ja tutkintojen mahdolliset mitoitusvirheet ja tarkistaa samalla tutkintovaatimusten ajantasaisuus. Suomessa uudistuksen toimeen-

panoon on kytketty myös henkilökohtaisten opintosuunnitelmien käyttöönotto, jonka toivotaan parantavan opintojen suunnittelua, ohjausta ja etene-
misen seurantaa. Kaikki nämä toimenpiteet yhdessä voivat johtaa opintoaikojen lyhenemiseen.

Ammattikorkeakoulujen tutkintojen mitoitus muutetaan myös opintopistepohjaiseksi. Nyt kokeiluvaiheessa olevat jatkotutkinnot vakinaistetaan valtioneuvoston päätöksen mukaisesti. Tarkoitus on kuitenkin, että jatkotutkintojen vakinaistaminen ei vaikuta nykyisten ammattikorkeakoulututkintojen laajuuteen. Ammattikorkeakouluihin ei siis olla tuomassa yliopistojen mallin mukaista 3 + 2 -vuotista tutkintorakennetta.

Yliopistot ja ammattikorkeakoulut suhtautuvat myönteisesti Bolognan prosessin mukanaan tuomiin muutoksiin. Huolta on jonkin verran herättänyt se, että alempien korkeakoulututkintojen kehittäminen muuttaisi nykyisiä virkojen ja toimien kelpoisuusvaatimuksia. Näin ei kuitenkaan ole. Suomessa olemme asettaneet tavoitteeksi, että edelleenkin valtaosa yliopisto-opiskelijoista suorittaa uudistuksen jälkeenkin ylemmän korkeakoulututkinnon, joka näin ollen säilyy tavallaan yliopistojen perustutkintona.

Kirjoittaja on opetusministeriön opetusneuvos.

MIKKELIN HIIPPAKUNTA

Anjalankosken seurakuntayhtymä

lm: diakoni Hilka Sormunen (DTL)
vlm: seurakuntapastori Eija Murto (SKPL)

Heinolan seurakuntayhtymä

lm: kappalainen Anja Mastosalu (SKPL)
vlm: diakonissa Sari Laakkonen (DTL)

Iitin seurakunta

lm: kappalainen Reijo Lehtonen (SKPL)
vlm: diakonissa Vuokko Järvinen (DTL)

Imatran seurakunta

lm: diakonissa Päivi Järvinen (DTL)
vlm: pastori Risto Koskimäki (SKPL)

Kotkan seurakuntayhtymä

plm: diakonissa Anna-Maija Kallasjo-
ki (DTL)
lm: kappalainen Jari Savinainen (SKPL)
vlm: diakonissa Elina Virmakoski-Ki-

vistö (DTL)

Kouvola seurakunta

lm: diakonissa Eija Grönvall (DTL)
vlm: kanttori Mari Lehtinen (SKUL)

Kuusankosken seurakunta

lm: kappalainen Juha Pesonen (SKPL)
vlm: diakonissa Raija Nuija (DTL)

Lappeenrannan seurakuntayhtymä

plm: kappalainen Reijo Moilanen (SKPL)
lm: diakonissa Sirkka Iljin (DTL)
vlm: kanttori Jarkko Lavaste (SKUL)

Mikkelin seurakuntayhtymä

plm: seurakuntapastori Merja Vuorika-
ri (SKPL)
lm: diakonissa Anne Pöyry (DTL)
vlm: kanttori Mirja Husso (SKUL)

Savonlinna-Säämingin seurakunta

lm: kanttori Esa Pyöriä (SKUL)
vlm: perheneuvoja Eija Luukko (AYR)

KUOPION HIIPPAKUNTA

Iisalmen seurakunta

lm: kappalainen Janne Bovellan (SKPL)
vlm: diakoniatyöntekijä Anne Pulk-
ka (DTL)

Joensuun seurakuntayhtymä

plm: vs. keskusrekisterinjohtaja Leena
Hurskainen (SKPL)
lm: diakoniatyöntekijä Satu Halonen (DTL)
vlm: diakoniatyöntekijä Maritta Rauti-
ainen (DTL)

Kajaanin seurakunta

lm: kanttori Päivi Rimpiläinen (SKUL)
vlm: kappalainen Aila Kemppainen (SKPL)

Kontiolahden seurakunta

lm: seurakuntapastori Jaakko Muho-
nen (SKPL)
vlm: diakoni Auli Immonen (DTL)

Kirkko valmistautuu Bolognan-julistuksen vaikutuksiin

Niin sanottu Bolognan prosessi on herättänyt kiinnostusta ja kysymyksiä myös kirkossa ja seurakunnissa, koska se kaikkea yliopistokoulutusta koskevana vaikuttaa myös tulevien teologiain ja pappien koulutukseen. Piispainkokous on asettanut työryhmän pohtimaan uudistuksen vaikutuksia työelämään.

Tällä hetkellä kirkko edellyttää papiksi vihittäviltä teologian maisterin tutkinnon, joka sisältää 10 opintoviikkoa kirkkojen ja uskonnollisten yhteisöjen asiantuntijatehtäviin pätevöittäviä soveltavia

opintoja, vähintään 60 opintoviikkoa perus- ja aineopintoja eksegetiikassa, kirkkohistoriassa, systemaattisessa teologiassa ja käytännöllisessä teologiassa sekä 15 opintoviikkoa klassisten kielten opintoja (10 opintoviikkoa, jos tutkinto sisältää uskonnonopettajan kelpoisuuden).

Pappisvihkimyksen voi niin sanotusti eriteitse saada myös teologian kandidaatti, joka on suorittanut muun maisteritutkinnon ja osana teologian kandidaatintutkintoaan edellä mainitut soveltavat sekä perus- ja aineopinnot.

Kandidaatintutkintojen itsenäisen aseman vahvistaminen on opintojen uudistamisen yksi tavoite. Tämä on herättänyt kysymyksen siitä, mihin teologian kandidaatin tutkinto tulee kirkossa tulevai-

JUKOn luottamusmiehet – jatkuu

Kuhmon seurakunta

lm: kanttori Tauno Harinen (SKUL)
vlm: seurakuntapastori Rauli Helenius (SKPL)

Kuopion seurakuntayhtymä

plm: diakoniatyöntekijä Pirkko Kuukkanen (DTL)
lm: seurakuntapastori Kati Häkkinen (SKPL)

Leppävirran seurakunta

lm: kappalainen Teppo Ritari (SKPL)
vlm: diakonissa Raija Yrjölä (DTL)

Lieksan seurakunta

lm: diakonissa Merja Nuutinen (DTL)
vlm: kappalainen Hannu Juntunen (SKPL)

Liperin seurakunta

lm: kappalainen Tiina Pääkkönen (SKPL)

Nilsin seurakunta

lm: diakonissa Maija Tukiainen (DTL)
vlm: lähetys sihteeri Hanne Karakse-
la (DTL)

Pieksämäen seurakunta

lm: kappalainen Antti Niemi (SKPL)
vlm: diakoni Mikko Rynänen (DTL)

Siilinjärven seurakunta

lm: vt. kappalainen Tapio Lepola (SKPL)
vlm: diakoniatyöntekijä Eija Laitanen (DTL)

Suomussalmen seurakunta

lm: seurakuntapastori Helge Itkonen (SKPL)
vlm: kappalainen Markku Päiviö (SKPL)

Varkauden seurakunta

lm: kappalainen Raili Komulainen (SKPL)
vlm: kanttori Tapio Rekola (SKUL)

LAPUAN HIIPPAKUNTA

Alajärven seurakunta

lm: kappalainen Esko Kallio (SKPL)
vlm: kappalainen Ari Auranen (SKPL)

Alavuden seurakunta

lm: kappalainen Tapani Renko (SKPL)
vlm: seurakuntapastori Elina Mäki (SKPL)

Ilmajoen seurakunta

lm: kanttori Sinikka Pekkanen (SKUL)
vlm: kanttori Kirsti Esala (DTL)

Jyväskylän kaupunkiseurakunta

plm: seurakuntapastori Harri Romar (SKPL)
lm: kanttori Jukka Hassinen (SKUL)
lm: diakoni Jukka Rantanen (DTL)
vlm: diakonissa Kaija Luoma (DTL)

Jyväskylän maaseurakunta

lm: diakoniaviranhaltija Arja Melle-
ri (DTL)
vlm: tiedotussihteeri Marja-Leena
Luukkonen (AEK)

Kauhajoen seurakunta

lm: kappalainen Olavi Kauppinen (SKPL)
vlm: kanttori Marja-Liisa Latva-Kok-
ko (SKUL)

suudessa päteväyttämään. Toinen huomiota herättänyt tavoite on uudistus, jonka mukaan opiskelijoiden siirtymistä tiedekunnasta tai yliopistosta toiseen kandidaatin tutkinnon suorittamisen jälkeen voitaisiin helpottaa. Näin siis esimerkiksi kasvatus-tieteen kandidaatin tutkinnon suorittanut opiskelija voisi siirtyä suorittamaan maisteriopinnon teologiseen tiedekuntaan ja toisin päin.

Piispainkokous on asettanut syksyllä 2003 työryhmän, joka pohtii Bologna -julistuksen mukaisen koulutusratkaisujen vaikutuksia työelämään sekä ammattikorkeakoulujen ja yliopistojen koulutuksen suhteita. Työryhmässä on mukana kirkon, kirkollisesta koulutuksesta vastaavien yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen edustus.

Koulutusten uudistuksen vaikutuksia työelämään ja erityisesti kirkkoon työllistymiseen suunnitellaan siis jo nyt yhteistyössä kirkon kanssa. Lähökohta on, että kirkon virkaan vaadittavat opinnot tuskin tulevat ainakaan vähenemään. Teologian kandidaatin tutkinnolla ei siis jatkossakaan voi päteväytyä pappisvirkaan lukuun ottamatta niin sanotusti eriteitse pappisvirkaan päteväytyviä.

Liikkuvuuden mahdollistaminen tiedekunnasta toiseen ei sekään vaikuttane kirkon virkaan päteväytymiseen. Mikäli siirtyminen mahdollistuu, tulee opiskelija aina tekemään niin sanotut siltaopinnot, jotta voi jatkaa toisessa tiedekunnassa. Kirkon ei tarvitse katsoa pappisvirkaan päteviksi teologian maistereita, joiden opinnoista liian suuri osa, eli esi-

merkiksi muussa tiedekunnassa suoritettu kandidaatin tutkinto on suoritettu toisessa tiedekunnassa tai ei-teologisissa oppiaineissa. Jo voimassa olevia tutkinnon sisällöllisiä vaatimuksia voitaisiin soveltaa myös näissä tapauksissa.

Piispainkokouksen asettaman työryhmän toiveena onkin päteväytymiskysymysten sijaan eri yliopistojen tarjoaman teologikoulutuksen yhdenmukaistaminen ja opintojen laadullinen kehittäminen myös työelämän ja kirkon näkökulmasta. Esimerkiksi Helsingin yliopistossa uudistusta pyritään lähestymään ennen kaikkea mahdollisuutena tarkistaa ja kehittää tutkintojen sisältöjä. Välineenä tähän toimii muun muassa Helsingin yliopiston teologisessa tiedekunnassakin käynnistynyt ydinaine-analyysi.

Helsingin yliopisto tulee tiedeyliopistona tulevaisuudessakin painottamaan maisteritason tutkintoja perustasona. Kaikki tulevatkin opiskelijat saavat jo tiedekuntiin tullessaan oikeuden suorittaa maisterintutkinnon kuten tähänkin asti, ja kandidaatin tutkinto säilynee niin sanottuna välitutkintona, jonka jälkeen suurin osa opiskelijoista jatkaa välittömästi maisterin tutkintoon.

Lisätietoja Helsingin yliopiston osalta: www.helsinki.fi/tutkinnonuudistus.

Kirjoittaja on Helsingin yliopiston teologisen tiedekunnan projektisihteeri.

Keuruun seurakunta

lm: diakoni Unto Mikkonen (DTL)

vlm: pastori Anna Hälli (SKPL)

Kurikan seurakunta

lm: diakoniatyöntekijä-tiedotussihteeri

Mirja Sairo (DTL)

vlm: diakonissa Pirjo Sariola (DTL)

Lapuan tuomiokirkkoseurakunta

lm: diakoniatyöntekijä Elina Kosola (DTL)

vlm: diakoniaviranhaltija Maarit Malmivaara (DTL)

Laukaan seurakunta

lm: kanttori Raimo Hintikka (SKUL)

vlm: piirikappalainen Juha Niemistö (SKPL)

Saarijärven seurakunta

lm: kappalainen Esa Hakkarainen (SKPL)

vlm: kanttori Kirsti Mustonen (SKUL)

Seinäjoen seurakunta

lm: kappalainen Mauri Pitkäranta (SKPL)

vlm: diakoniatyöntekijä Aino Vähäsarja (DTL)

Vaasan seurakuntayhtymä

plm: seurakuntapastori Juha Haapaniemi (SKPL)

lm: diakoniaviranhaltija Anna-Liisa Kangas (DTL)

vlm: ledande diakonitjänsteinnehavare Dan-Anders Ventus (DTL)

Äänekosken ja Konginkankaan seurakuntayhtymä

lm: diakoni Erkki Tourunen (DTL)

vlm: kanttori Salla Palokangas (SKUL)

HELSINGIN HIIPPAKUNTA

Helsingin seurakuntayhtymä

plm: sairaalapastori Anneli Vuento (SKPL)

lm: diakonissa Merja Korpela (DTL)

lm: kanttori Mari Lamminen (SKUL)

lm: diakonissa Kristina Jansson-Saarela (DTL)

Loviisan seurakuntayhtymä

lm: kanttori Ossi Ojala (OAJ)

vlm: diakoni Marjo Mustonen (DTL)

Porvoon seurakuntayhtymä

plm: seurakuntapastori Timo Ågren (SKPL)

lm: kantor Mikael Helenelund (SKUL)

vlm: diakoniarbetare Ulrika Lindholm-Nenonen (DTL)

Sipoon seurakuntayhtymä

lm: seurakuntapastori Juha Ilonen (SKPL)

vlm: kaplan Heidi Jäntti (SKPL)

Vantaan seurakuntayhtymä

plm: aikuiskasvatuspastori Lauri Määräla (SKPL)

lm: seurakuntapastori Tiina Partanen (SKPL)

lm: diakoniatyöntekijä Sirkka Väättäinen (DTL)

vlm: kanttori Simo Santaranta (SKUL)

Liittojen hallitusten uudet jäsenet

Crux esittelee kevään numeroissaan Diakoniatyöntekijöiden Liiton ja Suomen kirkon pappisliiton hallitusten uudet jäsenet.

Irina Lemberg on aloittanut DTL:n hallituksessa, **Leena Silvonen** ja **Lasse Östring** puolestaan Pappisliiton hallituksessa vuoden 2004 alussa. Irina, Leena ja Lasse vastasivat muutamiin toimituksen esittämiin kysymyksiin:

MILLAINEN ON TAUSTASI JA TYÖHISTORIASI?

Irina Lemberg, 45 år. Mitt i livet, som 40 +, blev det viktigt för mig att söka en egen arbetsplats inom kyrkan. Jag behövde ompröva den tro jag knagglat mig fram på sedan tonåren. Diakonin har alltid funnits i mitt liv, ända sedan jag var barn, via mina föräldrar som var aktiva i vår församling i öst-

ra Helsingfors. Efter 15 års arbete inom hälso- och sjukvården varvat med mammaledigheter fick jag ett vikariat som diakoniarbetare. Jag hade då jobbat nästan 10 år inom åldringsvården som avdelningsskötare och längtade efter något nytt. Det blev möjligt att avlägga diakoniss-examen år 1999 och så fick jag tjänst i Borgå svenska domkyrkoförsamling från år 2001.

Leena Silvonen, 42 v. Olen Helsingistä kotoisin ja työskennellyt valmistumisen ja pappisvihkimyksen jälkeen Mikkelin hiippakunnassa erityyppisissä seurakunnissa maalla ja kaupungissa. Lokakuussa aloitin notaarina Mikkelin hiippakunnan tuomiokapitulissa.

Lasse Östring, 52 v. Olen toiminut seurakuntapappina Tuusulassa, kirkkoherrana Kuorevedellä ja Teiskossa. Toimin myös työnhajaajana sekä työyhteisön kehittäjänä.

JUKOn luottamusmiehet – jatkuu

ESPOON HIIPPAKUNTA

Espeen seurakuntayhtymä

plm: seurakuntapastori Seppo Holm (SKPL)

lm: kanttori Marja-Liisa Talja (SKUL)

lm: diakonissa Asta Turtiainen (DTL)

vlm: diakonissa Tiina Hietaniemi

(DTL)

Hyvinkään seurakunta

lm: kappalainen Pertti Niiranen (SKPL)

vlm: diakoniatyöntekijä Pirkko Saari-

nen (DTL)

Järvenpään seurakunta

lm: kappalainen Juhani Aarto (SKPL)

vlm: diakoniatyöntekijä Aulikki Härkönen (DTL)

Kauniaisten seurakuntayhtymä

lm: nuorisodiakoni Henna Mattila (DTL)

vlm: kanttori Barbro Smeds (SKUL)

Keravan seurakunta

lm: seurakuntapastori Pekka Uronen (SKPL)

vlm: kanttori Eero Annala (SKUL)

Kirkkonummen seurakuntayhtymä

lm: diakoniatyöntekijä Helvi Vuolamaa (DTL)

vlm: diakonissa Birgitta Brink-Jokinen (DTL)

Lohjan seurakunta

lm: kappalainen Mika Nurmi (SKPL)

vlm: kanttori Harri Kerko (SKUL)

Mäntsälän seurakunta

lm: diakoniaviranhaltija Tapio Naapuri (DTL)

vlm: seurakuntapastori Jarno Hellström (SKPL)

Nurmijärven seurakunta

lm: seurakuntapastori Ari Autio (SKPL)

vlm: johtava diakonian viranhaltija Te-ro Konttinen (DTL)

Tuusulan seurakunta

lm: seurakuntapastori Ann-Maarit Jo-enperä (SKPL)

vlm: diakoni Outi Kuusisto (DTL)

Vihdin seurakunta

lm: pastori Pekka Valkeapää (SKPL)

vlm: johtava diakoniatyöntekijä Maria-Liisa Pakalén (DTL)

BORGÅ STIFT

Korsholms kyrkliga samfällighet

ftm.: diakonissa Mikaela Ingo (DTL)

supp.ftm.: kaplan Ralf Sandin (SKPL)

Närpes kyrkliga samfällighet

ftm.: diakonissa Kerstin Lillbäck (DTL)

supp.ftm.: kantor Samuel Lindén (SKUL)

Pietarsaarensuudun seurakuntayhtymä

lm: sairaalapastori Hans Christer Lagg-näs (SKPL)

vlm: diakoni Markku Leinonen (DTL)

KIRKON KESKUSHALLINTO

lm: yhteiskuntatyön sihteeri Ilkka Sipiläinen (SKPL)

lm: tietotekniikkapäällikkö Jouko Järvenpää (TEK)

lm: hiippakuntasihteeri Kirsti Poutiainen (DTL)

vlm: hiippakuntapastori Eeva Salo (SKPL)

Irina Lemberg

Leena Sihvonen

Lasse Östring

MITÄ MUUTA HALUAT PALJASTAA ITSESTÄSI?

Irina: Jag är gift och vi har två tonårssöner, 15 och 18 år gamla. På min fritid sjunger jag i en kör och försöker sköta min kondition genom att gå så mycket som möjligt, ofta tillsammans med min man. Sommartid är vi på stugan eller på sjön. Naturen betyder mycket för mig som ett ställe att få perspektiv på livet och arbetet. Tystnaden blir också viktigare och viktigare.

Leena: Perheettömyys on mahdollistanut vapaan liikkuvuuden. Harrastan ihan tavallisia asioita, viime aikoina kodin sisustus ja kuntosalilla käyminen ovat olleet pinnalla. Erilaisiin kulttuurierientoihin lähdän mielelläni.

Lasse: Perheeseen kuuluu vaimo ja kuusi aikuista lasta, harrastuksiin pitäisi kirjoittaa: elämän erilaisen ilmiöiden ihmettely.

MIKÄ ON PARASTA TYÖSSÄSI/AMMATISSASI? ENTÄ IKÄVINTÄ?

Irina: Det bästa med mitt arbete är friheten att rätt långt planera arbetsdagen själv. Vidare möjligheten att ge tid åt enskilda människor och deras behov. Men dethär är samtidigt svårt för jag vet inte alltid om jag prioriterar rätt. Det är också svårt att vara en tålmodig medvandrande de gånger jag tycker mig se hur saker kunde lösas. Men vem är jag att säga vad som är bäst för en annan mänska?

Leena: Kirkon hengellisen viran hoito on varsin monipuolista. Tällä hetkellä työni tapahtuu lähinnä virka-aikaan, päivän mittaan vastailen mitä erilaisimpiin kyselyihin sekä teen erilaisia papeiritöitä. Ihmisiä tapaan paljon vähemmän kuin seurakuntapappina, mutta olen silti näköalapaikalla mm. hiippakunnan papiston henkilöstökysymyksissä. Kirkolliskokous- ja hiippakuntavaltuustovaa-

lit teettivät paljon töitä ja niiden jälkeen olen postittanut ainakin 200 tiedotetta eri suuntiin. Suuret postitukset eivät ole kivoja, mutta jonkunhan nekin on hoidettava.

Lasse: Parasta on ollut sellainen ihmisten kohtaaminen, jota voisi kutsua aidoksi; että on ihan oikeasti voinut kulkea kappaleen elämän matkaa ihmistä ymmärtäen. Ikävintä on ottaa vastaan epäasiallisia kommentteja työstä silloin, kun on kuitenkin parhaansa tehnyt.

MITÄ DIAKONIAITYÖNTEKIJÄN/ KANTTORIN/PAPIN TYÖSSÄ TAI TYÖ- OLOISSA PITÄISI MIELESTÄSI PARANTAA?

Irina: Lönen kunde gärna vara högre och stå i proportion till det svåra och energikrävande arbetet. Arbetshandledning och konsultation borde naturligt ingå i arbetet.

Leena: Työn ajattomuus ja rajattomuus ovat kestoaiheita. Epäilen, että sitoutunutta työvoimaa on nykyisillä ehdoilla vaikea saada tulevaisuudessa kirkkoon töihin. Nuoret eivät ehkä halua mieltää seurakuntatyötä elämäntavaksi, jossa työtunteja ei laskea. Leirityö, viikonloput ja juhla-ajat vaativat uutta ajattelua. Papiston palkkaus on työn vastuullisuuteen ja työaikoihin nähden syvässä kuopassa.

Lasse: Kyllä kai edelleenkin suuri kysymys on työn hyvä suunnittelu. Selkeät työnjärjestelyt ja yhteiset sopimukset, joita tehtäessä kuullaan kunkin osapuolen tarpeita, auttavat jokaista työyhteisöä eteenpäin.

MIHIN AMMATTIYHDISTYSLIIKETTÄ MIELESTÄSI TARVITAAN?

Irina: En ensam diakoniarbetare kan och orkar inte alltid utveckla sin arbetssituation. Därför →

behövs facket.

Leena: Ammattikuntansa etujen ajamiseen, tietenkin. Jos sen tuoksinassa löytyy samanhenkisiä kumppaneita, niin voimien yhdistämistä kannattaa harkita.

Lasse: Kyllä ammattiyhdistysliike on merkittävä rakenteellinen tekijä yhteiskunnassa, ilman sitä olisi vaikea kuvitella sopimusyhteiskuntaa. - Mitä Papisliittoon tulee, sillä on tärkeä tehtävä papiston keskinäisen yhteyden rakentajana, papin työn edellytysten kehittäjänä.

MITÄ ODOTAT HALLITUSTYÖSKENTEELYLTÄ?

Irina: Ny kunskap, nya kontakter och en viss möjlighet att påverka diakoniarbetarnas situation.

Leena: Avoimuutta ja linjakkuutta. Tällä hetkellä odotan uusien hallituksen jäsenten perehdyttämistä

tä ammattiyhdistyskentän laajuuteen ja edunvalvonnan saloihin.

Lasse: Rehtiä asioiden hoitoa, sekä avointa mieltä tulevaisuuden haasteiden kartoittamisessa ja kohtaamisessa.

MILLAISIA TERVEISIÄ LÄHETÄT CRUXIN LUKIJOILLE ELI SKUL:N, DTL:N JA SKPL:N JÄSENILLE?

Irina: Läs Crux, det är en intressant tidning!

Leena: Voimia vaatimaan työhönne ja hyvän Jumalan siunausta elämäänne!

Lasse: Elämme keskellä yhteiskunnallista ja kulttuurista murrosta. Kirkon työntekijät tarvitsevat keskinäistä tukea ja toinen toisensa kunnioittamista jaksakseen omassa kutsumuksessaan.

Jäsentietojen muutosilmoitus Diakoniatyöntekijöiden Liiton jäsenille!

☐ Osoitteen/nimenmuutos

☐ Jäsenlajin muutos

☐ Eroilmoitus

Henkilötunnus _____

Sukunimi _____ Ent. nimi _____

Etunimet _____

Lähiosoite _____

Postinro _____

Postitoimipaikka _____

Puhelin/koti _____ Puhelin/työ _____ Muu puhelin _____

Työnantaja _____

☐ Tarvitsen valtakirjan (Työnantaja vaihtunut)

☐ Varsinainen jäsen

☐ Virka-, ☐ opinto- tai ☐ hoitovapaalla ajalla: ____/____20____-____/____20____

☐ Muu jäsen ☐ Työtön ☐ Opiskelijajäsen ☐ Jään eläkkeelle

Muutos voimassa alkaen ____/____20____

Palauta liiton toimistoon osoitteella: **Rautatieläisenk. 6, 00520 Helsinki**
tai Fax (09) 877 7397

Lapsidiakonian periaatteet

Jukka Olkkonen/KuvaKotinaa

Lapsidiakonian tavoitteena on lapsen hädän lievittäminen. Hänen turvallisuuttaan lisätään, hänestä huolehditaan ja häntä puolustetaan. Lapsidiakonian kivijalkana on lapsen näkeminen kokonaisuutena.

Vaikka vanhemmuuden tukemiseen keskittyvä perhetyö on hyvää työtä, se on kuitenkin lapsen hyvinvoinnin kannalta riittämätöntä silloin, kun vanhemmuus on niin haurasta, ettei se tuettunakaan ole riittävän turvallista, tai silloin, kun vanhempi ei tarpeesta huolimatta halua ottaa tukea vastaan.

Lapsidiakonia ei asetu kilpailemaan vanhemmuuden tukemisen kanssa vaan täydentämään sitä. Antamalla tukea ja vahvistusta lapselle voidaan katkaista haa-voittunut sukupolvien ketju.

Perhetyö yhteistyöhalukkaiden vanhempien kanssa on mukavaa työtä. Yksinäisen ja turvattoman

lapsen tukeminen seurakunnan arkitoiminnoissa on paljon vaikeampaa. On kuitenkin diakonian perustehtävän mukaista lievittää sitä hätää, jota kukaan ei haluaisi nähdä, ja johon kukaan ei jaksaisi reagoida.

TAVOITE JA TEHTÄVÄT

Lapsidiakonian tavoitteena on yksinkertaisesti lapsen hädän lievittäminen. Tämä toteutuu lapsen turvallisuutta lisäämällä, lapsesta huolehtimalla ja häntä puolustamalla, mutta kaiken kivijalkana on lapsen näkeminen. Lapsen näkeminen tarkoittaa sitä, että hän tulee nähdyksi koko persoonallaan, ei vain niiltä osin, jotka ovat aikuisten odotusten tai toiveiden mukaisia. Nähdyksi tuleminen vapauttaa lapsen tietyn roolin suorittamisesta, ja vähä vähältä hän alkaa luottaa siihen, että hänellä on olemassaolon oikeus kokonaisena ihmisenä. Hän on arvokas ihminen, jonka tunteilla ja ajatuksilla on

merkitystä. Hänellä on oma paikkansa ja tehtävänsä tässä maailmassa.

Lapsen turvallisuus edellyttää, että hänen lähellään on aikuisen tai aikuisia, jotka hyväksyvät lapsen koko persoonan, kestävät lapsen tunteet ja - mikä usein vaikeinta - kestävät myös omat tunteensa ja olonsa syyllistämättä lasta niistä.

Lapsesta huolehtimisen pitää olla oikea-aikaista, oikean mittaista ja oikeanlaista. Sen täytyy vastata lapsen tarvitsevuuteen eikä nousta aikuisen tarpeista. Huolehtimiseen kuuluu turvaverkon luominen. Silloin lapsi voi luottaa, että tarvitessaan apua tai tukea, hän tietää aikuisen, jonka puoleen voi kääntyä.

Lapsen persoonan puolustaminen on hänen ehdottoman olemassaolon oikeutensa puolustamista riippumatta hänen luonteestaan, käyttäytymisestään tai olemuksestaan. Se on myös sellaisten vuorovaikutusmallien ehkäisyä, jotka välineellistävät lapsen persoonan aikuisten onnellisuuden tavoittelussa.

PERIAATTEET TOTEUTUKSESSA

Lapsidiakonian toteutuksessa on neljä kantavaa periaatetta: lapsilähtöisyys, ennakointi ja varhainen puuttuminen, turvallisen arjen keskeisyys ja matala kynnyks.

Lapsilähtöisyys on sitä, että katsotaan aina, mitä lapsi tarvitsee hyvää kasvuun varten. Lapsen hädän näkemiseksi ja lapsen auttamiseksi ei tarvitse aina tietää, mistä taustatekijöistä lapsen turvattuus on syntynyt. Olennaista on nähdä turvaton lapsi ja vahvistaa häntä. Tärkeää ei ole työntekijän taidokkuus, näyttämisen tarve tai auttamisen into. Merkityksellistä on lapsen kokemus, että hänestä välitetään, huolehditaan ja hänen olonsa on turvallinen.

Ennakointi ja varhainen puuttuminen tavoittelee lapsen hädän, turvattomuuden ja itsetunnon haurauden havaitsemista jo ennen kuin niiden pohjalta nousee oireilua. Näin ehkäistään inhimillistä kärsimystä, kun ei odoteta sitä, että lapsi ryhtyy käyttämään päihkeitä, toimimaan väkivaltaisesti tai eristäytymään. Lapsidiakonia ei etsi ongelmia vaan ehkäisee niitä.

Turvallisen arjen keskeisyys on lapsidiakonian kolmas periaate. Yksittäinen retki ei tee turvattoman lapsen olemisesta turvallista eikä vahvista lapsen itsetuntoa. Retki voi tulla hauska kokemus, mutta mukavakaan muisto ei kannata pitkälle, jos arki on haavoittavaa. Jos pyritään lievittämään lapsen hätää, sen keskiossa on kohtaaminen ja yhdessäolo arjessa, turvallisen aikuisen läsnäolo ja yhteyden jatkuvuus.

Matalan kynnyksen periaatteen pitää toteutua sekä lasten että heidän vanhempiansa kohdalla. Kynnystä tulla seurakunnan kerhoihin nostaa osallistumismaksu. Jos kerhossa on osallistumismaksu,

se edellyttää vanhemmilta valmiutta satsata lasten kerhoon. Näin kynnys voi nousta liian korkeaksi päihdeperheiden lapsille sekä niille lapsille, joiden kodeissa asenne seurakunnan toimintaan on tunnetasolla ristiriitainen. Lapsidiakonian näkökulmasta tarkasteltuna seurakunnan kerhojen pitäisi olla maksuttomia. Myös vaivalloinen ilmoittautumissysteemi sulkee ulkopuolelle monia lapsia. Ennakkoilmoittautumisesta luopuminen avaa ovet niillekin lapsille, joiden vanhemmat eivät ehdi työorientoituneisuutensa vuoksi kiinnittämään asiaan huomiota.

Kun näitä asioita tarkastelee lapsilähtöisesti, ei voi piiloutua sen ajatuksen taakse, että on vanhempien vika, kun he eivät maksa tai ilmoita. Lapsilähtöisesti on tärkeää pohtia, miten voimme turvata myös niiden lasten mukanaolon, joiden vanhemmat eivät syystä tai toisesta kykene osallistumaan lastensa harrastuksiin.

OSVIITTAA LAPSIDIAKONIAN TEKEMISEEN SEURAKUNNAN TYÖMUODOISSA

Mikään työmuoto ei ole itsestään selvästi lapsidiakoniaa, mutta missä tahansa voidaan tehdä lapsidiakoniaa, kunhan tavoitteena on lapsen hädän lievittäminen lapsilähtöisyyttä ja muita lapsidiakonian edellä mainittuja periaatteita noudattaen. Tärkeää on, että läsnä on riittävästi aikuisia, jotta voidaan todella huomioida lapsen tarvitsevuus silloin, kun se on ajankohtaista. Ikäihmisiä kannattaa pyytää vapaaehtoisiksi aikuisiksi sekä kerhoihin että leireille.

Kerhoissa on muistettava, että tärkeintä on lapsi eivätkä hienot askartelut, leipomiset ja aikatauluisa ja suunnitelmassa pysyminen. Lapsidiakoniaa tehtäessä on erittäin merkityksellistä, ettei lasten tarvitse tuoda kerhoihin eväitä, vaan välipala on varattu heille valmiiksi. Tämä voi vaikuttaa pieneltä yksityiskohdalta, mutta sisältää hyvin suuren viestin. Lapsi voi saada pitkältä aikaa kokemuksen, että häntä varten on valmistauduttu, hänestä halutaan pitää huolta, hän on tärkeä.

Seurakunnat järjestävät paljon leirejä: lasten leirejä, nuorten leirejä ja perheleirejä. On tärkeää, että myös leirit kiinnittyvät arkitoimintaan. Esimerkiksi perheleirillä voi syntyä hyvä vuorovaikutus lapsen ja vanhemman välillä. Tämä vuorovaikutus tarvitsee kuitenkin tukea arjessa, ettei lapselle jää vain pettymys.

*Kirjoittaja on TT, lääketieteen opiskelija.
kati-pupita.mattila@uta.fi*

Mattila, Kati-Pupita, Lapsidiakonian käsikirja. Sininauhaliitto & Päivä 2003.

Islannin presidentti kutsui pohjoismaiset kirkkomuusikkojen liitot vieraikseen.

MIKAEL HELENELUND

Nordisk facklig konferens Reykjavikissa

Kirkkomuusikkojen ammattiliittojen edustajia kaikista Pohjoismaista kokoon-tui tammikuussa Reykjavikissa keskustelemaan ammattikuntansa ajankohtaisista asioista sekä valmistelemaan syyskuun suur tapahtumaa, Pohjoismaista kirkkomusiikkisymposiumia Århusissa.

Kahdeksantoista kuukauden välein vuoroin kussakin Pohjoismaassa järjestettävän tapaamisen suomalaiset edustajat olivat Suomen Kanttori-urkuri-
liiton puheenjohtaja Marjukka Andersson ja Kyr-

komusikerföreningenin puheenjohtaja Mikael Helenelund.

Konferenssin avasi Islannin piispa Karl Sigurbjörnsson. Päivien asialistalla oli tulevan kirkkomusiikkisymposiumin lisäksi kirkkomuusikkojen rekrytointi, kirkkomusiikin asema kirkossa, kirkkomusiikin merkitys maiden musiikkielämässä, ammattijärjestöjen yhteistyökuviot ja niistä saadut kokemukset, liittojen rooli jatko- ja täydennyskoulutuksessa, kirkkomuusikkojen palkkakehitys sekä työaika- ja muut ajankohtaiset työsuhteyksymykset. Keskustelujen lomassa oli mahdollisuus tutustua Islannin musiikkielämään ja maan mahtaviin maisemiin lämpimä lähteineen. Päivät →

huipentuivat vierailuun Islannin presidentin Ólafur Grímssonin luona.

REKRYTOINTI VAIKEUTUNUT KAIKISSA POHJOISMAISSA

Konferenssin pääteemaksi nousi kirkkomuusikkojen rekrytointi, joka viime vuosina on vaikeutunut huomattavasti kaikissa Pohjoismaissa: Hakijoita ei saada tarpeeksi kirkkomusiikkikoulutukseen eikä vapautuviin virkoihin.

Tilanne on vaikein Norjassa, missä virat usein joudutaan täyttämään epäpätevillä, koska päteviä hakijoita ei saada. Norjaan yritetään rekrytoida kirkkomuusikoita myös ulkomailta. Ulkomaalaisten osuus ammattikunnasta lähentelee siellä jo kymmentä prosenttia. Tanskassa rekrytointiongelman yhdeksi keskeiseksi syyksi on esitetty klassisen musiikin heikentynyt asema maan kouluissa ja musiikkioppilaitoksissa. Myös valtion säästötoimenpiteistä johtuvat rahoitusongelmat vaikeuttavat Tanskan tilannetta: kirkkomusiikkikoulujen opiskelijapaikkoja karsitaan ja kirkkomusiikkiovet antavien musiikkikorkeakoulujen lukumäärää supistetaan.

Ruotsissa kirkkomusiikin opiskelupaikoista jää vuosi vuodelta kasvava osa täyttämättä. Musiikkikorkeakoulujen 24 opiskelupaikasta pystyttiin viime vuonna täyttämään vain 14. Ruotsin kirkko onkin tehnyt laajan kolmiosaisen selvitystyön kirkkomusiikin nykytilasta (*Kyrkan mitt i musiklivet. Svenska kyrkans utredningar* 2003: 3).

Selvitystyö osoittaa, että kirkkomusiikilla on suuri merkitys Ruotsin musiikkielämässä, ja siksi valtion tulisi tukea kirkon konsertti- ja kuorotoimintaa, jotta kirkko talouden heikentyessä edelleen pystyi si toimimaan maan kulttuuritradition vaalijana. Samalla kuitenkin todetaan, että kasvava kirkkomuusikkopula saattaa pian muodostua vakavaksi uhkaksi kirkon kuoro- ja konserttitoiminnalle.

KIRKON, SEURAKUNTIEN JA KIRKKOMUUSIKOIDEN YHTEINEN HAASTE: MITEN SAADA UUSIA KIRKKOMUUSIKOITA?

Keskustelussa todettiin, että rekrytointiongelmaan on etsittävä monenlaisia ja –tasoisia ratkaisuja. Vastuu rekrytoinnista on yhteinen. Ammatin houkuttelevuuden parantaminen on ammattiliittojen ja työnantajan yhteinen tehtävä. Tuomalla esiin työn ja palkkauksen epäkohtia ammattiliitot pyrkivät saamaan nämä korjattua, mutta samalla on aina vaara, että epäkohtien julkituominen vaikeuttaa rekrytointia, varsinkin jos niitä ei sittenkään pystytä korjaamaan.

Paikallisseurakunnalla on suuri vastuu rekrytoinnista: luomalla houkuttelevan ja kirkkomuusikkoon arvostavan työilmapiirin, kannustamalla lahjakkaita nuoria hakeutumaan kirkkomusiikkikoulutukseen ja suhtautumalla myönteisesti kirk-

komuusikon mahdollisiin soitonopetustehtäviin. Kanttorin merkitystä esikuvana ja nuorten innoittajana pidettiin suurena, mutta korostettiin samalla, ettei vastuuta rekrytoinnista voi panna yksinomaan kanttorin harteille. Hiippakuntien tulisi kehittää yhteistyötä musiikkikouluihin ja –opistoihin ja tukea seurakuntien musiikkikasvatusta sekä tiedottaa alan koulutuksesta. Myös muut koulutuksesta vastaavat voivat toiminnallaan vaikuttaa myönteisesti rekrytointiin panostamalla koulutuksen sisältöön, tasoon ja imagoon.

Koulutuksesta keskusteltaessa todettiin myönteisenä asiana, että ns. Bolognan sopimuksen edellyttämät muutokset koulutukseen tuovat maiden koulutusjärjestelmät lähemmäs toisiaan ja tekevät niistä vertailukelpoisempia, vaikka muutosprosessi juuri nyt aiheuttaakin päänvaivaa kaikissa Pohjoismaissa.

KANTTORIT OPETTAJIEN JA MUUSIKOIDEN AMMATTILIITOISSA

Koulutuksessa tapahtuu maiden välillä tietynlaisia harmonisointia, mutta järjestömaailmassa pohjoismaiset kirkkomuusikot menevät omia teitänsä. Ruotsissa *Kyrkomusikernas Riksförbund* (KMR) on jo vuodesta 1967 ollut tiiviissä yhteistyössä opettajien ammattijärjestön *Lärarförbundetin* kanssa.

Norsk Kantor og Organistforbund kuuluu puolestaan Norjan muusikkojen liittoon, *Musikernes Fellesorganisasjon* (MFO), jonka ensimmäinen yhteinen valtuusto heti päätti lakkauttaa sektorien omat hallitukset.

Myös Islannin urkureiden järjestö *Félag íslenskra organleikara* (FIO) kuuluu tämän vuoden alusta sikäläiseen muusikkojen liittoon.

Tanskan kirkkomuusikot ovat vielä itsenäisiä ja kuuluvat koulutuksen mukaan kahteen eri liittoon: korkeakoulun käyneet, kirkkomusiikkidiplomin suorittaneiden liitto on nimeltä *Dansk Organist og Kantor Samfund* (DOKS) kun taas kirkkomusiikkikoulun käyneiden liitto on *Foreningen af Præliminære Organister* (FPO).

Suomalainen AKI-yhteistyö ja sen mahdollinen tiiviimpi organisoituminen herätti suurta kiinnostusta pohjoismaisten kollegoitien keskuudessa, mutta myös jonkin verran ihmetystä.

PALKKANEUVOTTELUT PAIKALLISEMMIKSI

Nordisk Facklig konferenssin vakiokuvioihin kuuluu maiden neuvottelujärjestelmien ja -tulosten sekä viimeaikaisen palkkakehityksen vertailu.

Norjassa ja Tanskassa sopimukset vielä tehdään melko keskitetysti, mutta Tanskassa on selvä pyrkimys kohti paikallisia neuvotteluja ja seurakuntaneuvostojen päätösvallan lisäämistä. Ruotsissa palkkaus on nykyään täysin vapaa ja paikallisesti sovitta-

va. Järjestelmä ei suinkaan ole ongelmaton, mutta se on johtanut hämmästyttävän hyvään palkkakehitykseen, mikä kävi ilmi Lärarförbundetin neuvottelijan Ola Carnelidinin esittelemistä tilastoista. KMR onkin laatinut jäsenilleen perusteellisen ohjevihkosien työntekijän ja työnantajan välisiä palkkakeskusteluja varten ja tarjoaa lisäksi neuvotteluihin luottamusmiehen apua.

ÅRHUSIN KIRKKOMUSIIKKISYMPOSIUMIIN PITÄÄ ILMOITTAUTUA VIIMEISTÄÄN HUHTIKUUSSA

Århusin kirkkomusiikkisymposiumin valmisteluja varten Reykjavikissa kokoontui myös Pohjoismaiden kirkkomusiikkineuvosto, jonka toimesta kirkkomusiikkisymposium järjestetään neljän vuoden välein vuoroin kussakin Pohjoismaassa.

Kokouksessa todettiin 16. - 19.9.2004 järjestettävän symposiumin ennakkoon ilmoittautuneiden määräksi 558 henkilöä, joista suomalaisia on peräti 87. Lopullinen ilmoittautuminen tulee tehdä huhtikuun loppuun mennessä esimerkiksi nettisivulla www.nks2004.dk, josta myös voi lukea enemmän symposiumista.

Jo tässä vaiheessa vaikuttaa selvältä, että symposiumista tulee konsertteineen, seminaareineen, näyttelyineen ja monine muine tapahtumineen samanlainen menestys kuin Jubileum 2000 Helsingissä syyskuussa 2000.

MUSIIKKI- JA LUONTOELÄMYKSIÄ

Konferenssin aikana Reykjavik oli kovan pakkasen ja myrskyn kourissa, mikä ei estänyt konferenssin 16 osallistujaa käymästä uimassa kaupungin avouimalassa, jonka 39-asteinen vesi tulee kaupungin ympäröivistä lämpimistä lähteistä.

Musiikkia kuultiin mm. suurenmoisen Hallgrímskirkjan uusilla Klais-uruilla, joita soitti kirkon urkuri Hörður Áskelsson, sekä suoma laisen kapellimestarin Susanna Mälkin johtaman Islannin sinfoniaorkesterin konsertissa.

Ólafur Grímssonin vastaanotolla kysyimme, miten on mahdollista, että Islannin 280 000 asukasta pystyy ylläpitämään sinfoniaorkesterin ja oopperan sekä tuottamaan niin korkeatasoisia kirjailijoita, taiteilijoita, muusikkoja, kuoroja ym. Presidentin vastaus oli, että islantilaiset haluavat kaiken mitä muillakin kansoilla on eivätkä koskaan ajattele kuinka pieni heidän kansansa on.

Kirjoittaja toimii Porvoon ruotsinkielisen seurakunnan kanttorina ja Suomen Kanttori-urkuriliiton hallituksen varajäsenenä.

Logos – sana ja tieto

AJANHALLINNAN APUNEUVOKSI

Ajaton työ seurakunnassa ohjaa kirkon ja seurakunnan tehtävissä toimivien työajan hallintaan. Kirja kertoo työajan suunnittelusta työsuojelun, työtehtävien kuormittavuuden ja esimiehen vastuun kannalta. Teos antaa kirkon esimiestehtävissä ja henkilöstöhallinnossa toimiville malleja työaika-suunnitteluun esimerkiksi kausisuunnitelmien, työn rytmittämisen ja työaikamallien avulla.

Tekijät

Juha Kauppinen, TT, Messukylän seurakunnan kirkkoherra, Pappisliiton puheenjohtaja

Marketta Rantama, YTL, Kuopion yliopiston henkilöstöpäällikkö, toiminut henkilöstöpäällikkönä Kuopion seurakuntayhtymässä ja eläke-esittelijänä Kirkkohallituksessa.

ISBN 951-37-3838-8
kirjastoluokka 28.71, 168 s.
hintaa 42 €

OPASKIRJAKSI, OPPIKIRJAKSI

Retriitti – Tie hiljaisuuteen kertoo, mitä retiriitissä tapahtuu ja millaisia kokemuksia sen osallistujilla on ollut. Kirja opastaa retiriitin toteuttamiseen ja soveltamiseen seurakunnassa. Teos sopii käsikirjaksi seurakuntien työntekijöille ja retiriitin ohjaajille sekä hiljaisuuden viljelystä kiinnostuneille.

Tekijät

Seppo Häyrynen, rovasti

Heikki Kotila, Ph. D., Helsingin yliopiston käytännöllisen teologian professori

ISBN 951-37-3505-2
kirjastoluokka 25, 128 s.
hintaa 31 €

EDITA

Kirkkomusiikin tutkimus

Kirkkomusiikin tutkimusta on Suomessa perinteisesti tehty filosofisessa tiedekunnassa musiikkitieteen piirissä tai teologisessa tiedekunnassa käytännöllisen teologian alaan kuuluvana.

Varsinaisesti kirkkomusiikki ei kuitenkaan ole ennen aivan viime vuosikymmeniä eriytynyt omaksi tieteenlajikseen. Niin voidaan sanoa tapahtuneen vasta, kun Sibelius-akatemian tutkimuksen uudistus 1980-luvun alussa toi mukanaan myös tieteellisen aspektin musiikkikorkeakoulun profiiliin. Ensimmäinen kirkkomusiikin professori *Paa-vo Soinne* aloitti työn sä ylimmässä opetusvirassa vuonna 1987.

Kirkkomusiikkiin liittyvää tutkimusta oli toki Suomessa tehty jo tätä ennen. Ensimmäiset näytöt siitä löytyvät 1600- ja 1700-lukujen taitteesta. *Henricus Munck* kirjoitti väitöskirjansa ”Soittimien käyttö kirkossa” Turussa jo vuonna 1679, ja *Samuel Prütz* ”Musiikin ja retoriikan välisestä suhteesta” samoin Turussa 1703. Retoriikan tutkimus ei tosin välttämättä liity kirkkomusiikkiin, vaikka liittymäkohtia on helppo löytää. Kyse lienee kuitenkin satunnaisista ilmiöistä, mitään pysyvää kirkkomusiikin tutkimustraditiota ei maahamme tuolloin syntynyt.

Vanhimmat kirkkomusiikin tutkimuksemme on hauska mainita kurioositeetteina. Kestävämpi traditio alkaa vasta 1800-luvun puolivälin tienoilta hymnologian eli virsitutkimuksen alalta. 1800-luvulla tehty pitkälinen työ virsikirjan uudistamiseksi antoi tähän luonnolliset virikkeen.

Tieteellisiin päämääriin erityisesti sävelmien osalta pyrki Nikolainkirkon, nykyisen Helsingin tuomiokirkon, urkuri *Rudolf Lagi*. Hän tutki virisävelmiä ja suunnitteli suomalaisen ja ruotsalaisen virsikirjan historian kirjoittamista. Kuolema katkaisi kuitenkin hänen tutkimuksensa ennen tieteellisen julkaisun valmistumista.

HYMNOLOGIA OLI KIRKKOMUSIIKIN TUTKIMUKSEN PÄÄASIALLINEN KOHDE

Hymnologia oli kuitenkin alkavan kirkkomusiikin tutkimuksemme pääasiallinen kohde. Kuopion ja Savonlinnan piispana ja myöhemmin kirkolliskokouksen asettaman koraalikomitean puheenjohtajana toiminut *Otto Immanuel Colliander* julkaisi vuonna 1880 väitöskirjan ”Evangelisk-luthersk hymnologi: Ett försök i praktisk teologi”.

Samana vuonna ilmestyi suomenkielen professorin *Julius Krohnin* kirjoittama ”Suomalaisen virsi-

kirjan historia”. Kun näihin lisätään Julius Krohnin pojan *Ilmari Krohnin* ensimmäiseksi suomalaiseksi musiikkitieteen tutkimukseksi mainittu väitöskirja ”Über die Art und Entstehung der geistlichen Choralmelodien in Finnland” vuodelta 1899, on suomalaisen kirkkomusiikin tutkimuksen perustus laskettu.

Hymnologia on säilynyt keskeisenä kirkkomusiikin tutkimuksen haarana meillä näihin päiviin saakka. *P. J. I. Kurvinen* ja *Onni Kurvinen* kirjoittivat perusselvitykset vanhimista virsikirjoistamme 1900-luvun alkupuolella.

Erkki Tuppurainen julkaisi joitakin vuosia sitten faksimilelaitoksen 1702 ilmestyneestä virsisävelmistöstä ”Yxi Tarpelinen Nuotti-Kirja”. Myöhempiin virsikirjauudistuksiin ovat paneutuneet *Kustaa Hallio*, *Hilja Niemi*, *Lauri Pohjanpää* ja *Birgitta Sarelin* ja *Reijo Pajamo*. Aarni Voipion lähestymistapa 1930-luvulla oli jonkin verran teologisempi. Ilmari Krohnin aloittamaa hengellisten kansansävelmien tutkimusta ovat sittemmin jatkaneet hänen poikansa *Erkki Kurki-Suonio* sekä *T. Ilmari Haapalainen*.

HYMNOLOGIAN TUTKIMUS LAAJENI MUIHIN HENGELLISIIN LAULUKIRJOIHIN

Hymnologinen tutkimus on 1980-luvulta lähtien laajentunut koskemaan myös itse veisuutapahtumaa, virsiä koskevaa keskustelua ja virallisen virsikirjan ohella myös muita hengellisiä laulukirjoja.

Helsingin yliopiston kirjaston kätköissä ollut keskiaikaisen kirkkolaulun lähteistö on ollut tutkimuksen kohteena ajoittain 1920-luvulta lähtien. Perustavan työn teki *Toivo Haapanen*, sitä ovat parin viime vuosikymmenen aikana jatkaneet *Ermo Äikää* ja *Ilkka Taitto*. Vanhan liturgisen musiikin tutkimukseen liittyen *Jorma Hannikainen* valmistelee Sibelius-akatemian Kuopion osastolla 1600-luvun alusta peräisin olevaa suomenkielistä introituskoelmaa koskevaa väitöskirjaa.

Hymnologian lisäksi on toki tehty muutakin kirkkomusiikin tutkimusta. Urut ja urkumusiikki ovat olleet tutkimuksen kohteena 1900-luvun alkupuolelta asti. Varhaisin varteenotettava tutkimus lienee *Martti Helan* kirja urkujenrakentaja Nils Strömbäckistä. Oman panoksensa urkututkimukseen antoivat myös *Enzio Forsblom* ja *Folke Forsman*. Urkuihin ja urkumusiikkiin kohdistuva tutkimus aktivoitui erityisesti *Pentti Pellon* toimiessa toisena kirkkomusiikin professorina Sibelius-akatemiassa.

Kolmantena kohteena kirkkomusiikkiin liitty-

vässä tutkimuksessa on ollut kanttorin virka. Keski-ikäistä ja reformaation jälkeistä lukkarin virkaa on tutkinut *Åke Sandholm*. *Kaarlo Jalkasen* tutkimus lukkarin ja urkurin virasta Suomessa aina keskiajalta lähtien 1900-luvun alkupuolelle on varsin tyhjentävä. *Lea Rynänen-Karjalainen* selvitteli väitöskirjassaan naiskanttorin aseman kehittymistä kirjossamme.

... VARSIN VÄHÄISTÄ VAIKKAKAAN EI TÄYSIN OLEMATONTA

Käsitykseni mukaan kirkkomusiikin tutkimus Helsingin yliopiston musiikkitieteen tai käytännöllisen teologian laitoksella on tällä hetkellä varsin vähäistä vaikkakaan ei täysin olematonta. Sibelius-akatemiassa perustutkintonsa suorittaneita jatko-opiskelijoita on tiettävästi kuitenkin hakeutunut nimenomaan käytännöllisen teologian laitoksen turviin suorittaakseen siellä filosofian tohtorin tutkinnon.

Sibelius-akatemian muututtua yliopistoksi myös siellä on ollut mahdollista opiskella kirkkomusiikin tutkimusta aina tohtorin tutkintoon saakka. Perustutkinnossa on lähinnä pro gradu -tutkielmaa vastaavan lopputyö laatiminen ollut tutkinnonuudistuksesta lähtien mahdollista. Se ei merkitse kuitenkaan sitä, että kaikki kirkkomusiikin maisterit olisivat sellaisen tehneet.

Noin 80 prosenttia opiskelijoista valitsee taiteellisen syventymiskohteen tai projektin, joissa kirjallisen työn osuus on melko suppea. Tästä on johdonmukaisena seurauksena, että myös jatkotutkinnot ovat usein taiteellispainotteisia eivätkä tieteellisiä väitöskirjoja.

Myös taiteellisten jatkotutkintojen osana syntyy kuitenkin tutkimusta. Urkujen rakennus ja urkumusiikki ovat olleet useiden jatkotutkintojen sisältönä.

Väitöskirjoja on hyväksytty neljä, joista kolme liittyy urkuihin tai urkumusiikkiin ja yksi naiskanttorireihin. Lisensiaatin osalta kirjoja on hiukan laajempi. Taiteellisen linjan tohtorin tutkintoon liittyvät tutkielmat ovat kaikki tähän mennessä urkumusiikin alalta.

Tällä hetkellä on tekeillä useita tohtorin tutkintoja. Taiteellisella puolella ne liittyvät yleensä urkumusiikkiin. Tieteellistä tohtorintutkintoa sen sijaan valmistellaan liturgisesta keskiaikaisesta reformaation alkuaikojen liturgisesta musiikista, kanttorin viran identiteetistä ja niin edelleen. Hymnologian tutkimus näyttää tällä hetkellä viettävän hiljaiseloa.

Sibelius-akatemia on yliopistona nuori ja sairastaa vielä jopa joitakin lastentauteja, mm. juuri jatkotutkintoja koskien. Muututtuaan yliopistoksi se on kuitenkin avannut aivan uudet näkymät musiikin tutkimukselle. Tämä koskee myös kirkkomusiikkia, jossa tutkittavat alueet ovat rannattomat.

Aikaisempi lippulaivamme, hymnologia, ei ole todellakaan loppuun kaluttu alue. Urkumusiikin tutkimus on päässyt hyvään vauhtiin ja elää vahvaa vaihetta. Uudistunut jumalanpalvelus kaikkine yksityiskohtineen odottaa tutkijoita, puhumattakaan monesta muusta kirkkomusiikin alueesta.

Jatko-opinnot ja tutkimustyö ei yleensä kysele ikärajoja. Kirkkomusiikin alalla on runsaasti neitseellistä maastoa loputtomille löytöretkille. Sinne sukeltaminen tarjoaa asiasta kiinnostuneille hyvän harrastuksen ja ehkä paljon enemmänkin.

Kirjoittaja on Sibelius-akatemian professori.

Kirjoitus perustuu kirjoittajan vetämään työpajaan Kuopion Kanttoripäivillä.

Perheen kanssa A-lomalle

Kesän lomakausi: viikot 23–35, lomatuenn
haku 2.4.2004 mennessä

Lomat: 5–7 vuorokautta, puolihoitolla

Lomatuetut hinnat:
40–224 euroa/aikuinen,
0–150 euroa/6–16-vuotiaat lapset

Lomatuki A-lomien mökissä: 300 euroa

Hakuohjeet ja lomatukilomakkeet www.a-lomat.fi

A-lomat ry
Ratamestarinkatu 11
00520 Helsinki
Puh. 020 111 2770
(arkisin 9–12)
Faksi (09) 145 706
toimisto@a-lomat.fi

Kanttoripäivien illanvietossa kilpailtiin kanttoritiedoissa Mari Torri-Tuomisen ja Mari Lammisen johdolla. Raimo Paason, Seppo Kirkisen, Jarkko Lavasteen ja Riitta Hirvosen vastauksissa on hajontaa.

Kirkkomusiikin opiskelijoiden lauluyhtye Gsus vei kuulijat negro spirituaalien maailmaan sekä ruotsinlaivojen iltatunnelmiin.

SAKARI VILH

Kanttori- ja kirkkomus

Kuopiossa järjestettiin 4. - 6.2. valtakunnalliset Kanttoripäivät. Kuopioon tuli yli 370 kanttoria, mikä kertoo päivien suosion vahvistumisesta; kaksi vuotta sitten Järvenpäässä pidetyillä kanttoripäivillä osallistujia oli alle kolmesataa.

Kanttoripäivillä kuunneltiin myös Radion Kamarikuoron ja solistien tulkitsemää Einojuhani Rautavaaran Vigiliaa, joka aloitti Kuopion VIII kirkkomusiikkipäivien konserttitarjonnan.

Kanttoripäivien mainoksissa kehoitettiin jo savoksi Tulukee Kuopijoon! ja kanttoripäivien ilmoittautumiskirjeessä ja ohjelmakirjan takakannessa oli vielä varmuuden vuoksi Matkailijan sanakirja Suomi-Savo. Suppea sanakirja antoi harvinaiselle Kuopion kävijälle käytännön neuvokkeja kommunikointiin alkuasukkaiden kanssa. Alkuasukkaat olivat myös kiinnostuneita kanttoreista, sillä Snellmannipuiston reunalla oli satamäärin kuulijoita ja liikennekin piti pysäyttää, kun ennenkuulumattoman mahtava kanttorikuoro kajautti

Tuomiokirkon portailta Suomalaisen rukouksen ja Herraa hyvää kiittäkää.

KENEN EHDOLLA KIRKKOON VALITAAN MUSIIKKIA?

Kirkkokahvit maistuivat vielä suussa, kun paneelikeskustelussa tartuttiin kiinni kumaan perunaan eli aiheeseen Erilaisten musiikkikulttuurien kohtaaminen seurakunnassa. Kenen ehdoilla kanttori tekee työtänsä?

Ilmassa oli keskittynyttä jännitystä, kun musiikkisihteeri Markku Kilpiö porautui alustuksessaan kiistanalaiseen teemaan. Kilpiö toteisi, että kirkossa on nähtävissä kolme tapaa perustella mieleistä musiikkityyliä: traditiolinja, kontaktinlinja ja musiikkikasvatus/terapialinja.

Traditiolinjalaisten mielestä kirkon musiikki on enimmäkseen klassista ja taiteellisesti kestävä. Kirkolla täytyy olla selkeästi oma profiili musiikillisissa ratkaisuisaan.

Kontaktinjalaisten mielestä musiikin tehtävänä on yhteyden luominen. Musiikin tulee muuntua kameleonttimaisesti kohderyhmän mukaan. Kaikenlaisen musiikillisen materiaalin kierrätys kelpaa, sillä päämäärä

Kuopiolaiset olivat kiinnostuneita kanttoreista, sillä Snellmanninpuiston reunalla oli satamäärin kuulijoita ja liikennekin piti pysäyttää, kun ennenkuulumattoman mahtava kanttorikuoro lauloi Tuomiokirkon portailta Suomalaisen rukouksen ja Herraa hyvää kiittäkää.

PPONEN

iiikipäivät Kuopiossa

on hengellinen yhdistävä vaikutus. Musiikilla on väliarvo, mutta onko sillä substanssia? pohti Kilpiö.

Väliarvo on myös keskeinen terapialinjaisten mielestä. Tällöin musiikkia käytetään musiikkikasvatuksessa lapsityössä tai diakonisessa hoitamisessa esim. luomalla musiikin avulla mielikuvia lapsuudesta.

Kun eri linjat kohtaavat, seurauksena on usein törmäys. Kenen ehdoilla toimitaan? Mitä voi esittää ja mitä ei? Suomen kirkossa ei ole musiikkipaavia, joka vastaisi näihin kysymyksiin.

Kilpiön mukaan ratkaisu löytyy toisia kuunnellen ja keskustellen sekä toisten tarpeita ymmärtäen. Musiikkityöliien hierarkioiden esittäminen on vaarallista; jostain syystä "toisten" edustama musiikkityölii löytyy aina alemmalta portaalta.

OLLAKO VAI EI KONTAKTIHAKUINEN?

Paneelin osanottajat toivat esille ihmisten vaatimusten ristiriitaisuuden: kirkkomusiikin valintamyy-mälässä pitää olla uutta ja kivaa, mutta toisaalta ollaan äärimmäisen konservatiivisia tyyliin 'koskaan et muuttua saa'. Kirkkomusiikon on yhä vaikeampi olla rehellinen itselleen tilanteessa, jossa korostetaan asiakastytytyväisyyttä. Toisin oli ennen, kun ihmiset oli-

vat auktoriteettiuskoisia ja kirkolla oli valtaa, valtaa ja valtaa.

"Lontoossa tilanne on mennyt siihen, että asiakas (= kanttorin palkkion maksaja) on aina oikeassa", todisti **Jaana Partanen**. "Jos kanttorilla on valittamista toimituksen musiikkivalintojen suhteen, asiakas etsii ymmärtäväisemmän kanttorin."

Paavalin lausumaa 'ihmisten ja enkelien kielellä puhumisesta' siteerattiin uudessa muodossa 'ihmisten ja enkelien kielellä laulamiseksi', jolloin sivuttiin teemaa 'liian turvalliset musiikkivalinnat', mihin liittyy usein suosion tai helpon rahan kalastelu. "Ei taivuta kaikkeen. Ollaan rehellisesti oma ittemme!" rohkaisi hiippakuntakanttori **Sirkka Rouhiainen**. Jotta "pitäänön tuo..."

AITO TAIDE AKTIVOI - VIIHDE KÄÄRII PUMPULIIN...

Säveltäjä **Osmo Honkanen** herätteli keskustelua kirkkomusiikin estetiikasta luterilaisessa kirkossa; sehän reagoi maailman muutoksiin herkemmin kuin monet muut uskontokunnat. Eräiden muiden esteetikkojen tavoin hän piti luterilaisen kirkon musiikkilinjaa (täysin?) kontaktihakuisena ja kohahdutti kuu-

Missa Solennis kuorolle, solisteille ja sinfoniaorkesterille oli kirkkomusiikkipäivien yksi huipputapahtuma desibelimittarillakin mitattuna. Heikki Liimola johti Lisztin suurteoksen. Laadukkaassa solistikvartetissa kunnostautui mm. nuori tenori Tuomas Katajala, kirkkomusiikin opiskelija.

lijakuntaa siteeraamalla R.G. Collingwoodia, jonka mielestä kirkon musiikki on näennäistaiteellista ja maagista.

Kovassa maailmassa viihde käärii ihmisiä pumputiin, mutta aito taide voi herättää tietoisuuden. Kanttorin pitää tehdä työtään pelkästään musiikin ehdoilla. Kirkkomusiikki on parhaimmillaan, kun se on taidemusiikin kärjessä! Honkanen kaipasi myös entisajan lauantain toivottuja levyjä, jolloin Suomen kansa kuunteli eri musiikkityylejä klassisesta keveään. Tilanne oli silloin parempi kuin nyt, kun monet kanavat tarjoavat omilleen vain yhden tyylilajin musiikkia.

Suomen Kirkkomusiikkiliiton tuore puheenjohtaja **Juhani Holma** tituleerasi itseään kontaktitraditionalistiksi. Pyhää ei ole vain yksi musiikkityyli, sillä maapalloltamme löytyy laaja kirjo etnistä musiikkia. Koulutuksessa on nostettava tietotasoa muiden musiikkityylien suhteen, sillä seurakunnan todellisuus vaatii avarakatseisuutta. Holma viittasi myös uuteen toimitusten kirjaan, jonka mukaan musiikista vastaa kanttori. On hyvä, että kanttorit kokoonnutvat, tiedostavat asemansa ja nostavat profiiliaan, todisti Holma.

Yleiskeskustelussa tuotiin jälleen esille mm. kaikkialle tunkeva taustamusiikki. Kilpiön kokemuksen perusteella aina kannattaa antaa palautetta (esim. kauppiaille). Toisaalta taustamusiikki hiiptii myös kirkkoon. Monissa tilaisuuksissa pyydetään musiikkia taustalle jonkinlaiseksi äänimatoksi, kun ei keestetä hiljaisuutta tai halutaan peittää intiimi rippikeskustelu jne.

Monella suulla kanttoreita kehoitettiin esittelemään rohkeasti kirkkomusiikkia asiakkaille. Risto Nordell ja Kilpiö suosittelivat Schütziä ja muita mestareita. "Eiväthän ihmiset niitä missään muualla enää kuule."

Paneelikeskustelun henkisen alkuravistelun jälkeen kanttoreita odotti 20 työpajaa, joissa demonstroitiin lähes kaikkea kirkkomusiikkiin liittyvää, hiottiin taitoja, keskusteltiin, nostettiin kissaa pöydälle ja ideoitiin metkuja kuorolaisten houkuttimiksi ja viihdykkeeksi.

MISTÄ TYÖNTEKIJÖITÄ SUOMEN KIRKKOON V. 2010?

Onko kiinnostus kanttorin ammattia kohtaan todella hiipumassa? Tätä kysymystä on pohdittu monella taholla jo ennen Kuopion kokousta. Varmaa vastausta ei löytynyt nytkään edes Nälkämaan laulusta, jolla yhteinen istunto aloitettiin. Kirkon sopimusvaltuuskunnan lakimies **Timo von Boehm** esiteli diagrammeja, joista näkyi, että työväki vähenee rajusti kirkkostamme vajaan kymmenen vuoden kuluttua. Kanttoreita riittää vielä senkin jälkeen, mutta jossain vaiheessa kanttoripulasta saattaa tulla suuren luokan ongelma, koska koulutukseen ei haakeudu riittävästi väkeä; koulutuspaikkoja olisi tarjolla suuremmallekin joukolle.

Kirkon sopimusvaltuuskunta ei usko, että palokanorotukset ja työaikajärjestelyt olisivat ratkaisu. Ongelmaan ei ole yksinkertaista ratkaisua.

Mikä on saanut nykyiset kanttorit hakeutumaan

Kuka –kvartetti toi paikallisväriä ja esitti omaperäistä musiikkia kanttorien illanvietossa. Osa lauluteksteistä oli päivän sanomalehdestä.

Viikkomessussa kuoron muodostivat kirkkomusiikin opiskelijat, johtajana Erkki Tuppurainen.

alalle? Kun tätä kysyttiin läsnä olevilta, enemmistö todisti, että heillä on ollut alalle kannustava kanttoresikuvu. Onko positiivinen henkilöpalvonta kaotamassa kirkostamme? Milloin onnen päivän koito Suomen kirkon töille taas sarastaa?

sillä huoli jälkikasvusta koskee myös muita kirkon työaloja, aprikoi kutsuvieraana tilaisuuteen osallistunut Pappisliiton puheenjohtaja **Juha Kauppinenkin**.

JÄLKIVIISAAN KOMMENTTEJA

Sekä kanttori- että kirkkomusiikkipäivillä oli oma illanviettonsa, kumpikin musiikkikeskuksen valohallissa. Kirkkomusiikkipäivien illanvietto ei mennyt niin hyvin kaupaksi kuin järjestäjät odottivat, mutta toisaalta estradi kävi ahtaaksi Topi Lehtipuun johdattamissa musiikkileikeissä. Illanvieton osanottajajoukko koostui perinteisen konserttiyleisön ja ammattilaisten sekoitelmasta. Lehtipuun musiikkijutut toimivat jotenkin silläkin joukolla, mutta virikkeiden parempi paikka olisi ehkä ollut kanttorien illanvietossa.

Kirkkomusiikkipäivien aluepolitiikkaa voi myös kummastella. Radion Kamarikuoro ja Lumen valo – lauluyhtye konsertoivat tuomiokirkossa, joka täyttyi kuulijoista, mutta voi kysyä, oliko tarvetta viedä peräti kaksi kuoroa Helsingistä Kuopioon!

Kirjoittaja on Joensuun Pielisensuun kanttori.

- Kanttoripäivien järjestäjinä toimivat Kirkon jumalanpalveluselämän ja musiikkitoiminnan yksikkö (KJM), Kirkon koulutuskeskus, Sibelius-Akatemian Kuopion osasto, Suomen Kanttori-urkuriliitto ja Suomen Kirkkomusiikkiliitto.

- Hiippakuntakanttori Seppo Kirkinen toimi kanttoripäivien työryhmän puheenjohtajana.

- Lapuan hiippakunta järjestää seuraavat Kanttorien neuvottelupäivät.

- Kanttorit toivotettiin tervetulleiksi Seinäjoelle helmikuussa 2006.

Erilaisten musiikkikulttuurien kohtaaminen seurakunnassa – kenen ehdoilla?

Erilaiset musiikkikulttuurit jo kohtaavat seurakunnassa, enemmän tai vähemmän. Sanan musiikkikulttuuri asemesta voitaisiin myös puhua tyylijajista tai musiikkillisesta ilmaisutavasta. Mutta onko kohtaaminen sopuisaa vai jännitteistä? Kuka päättää, millaista musiikkia seurakunnassa voi käyttää?

Kelpaisivatko virsikirjan sävelmät tyyliohjeeksi? Kirkolliskokouksen virallisesti hyväksymässä virsikirjan sävelmistössä on melodioita yli tuhannen vuoden ajalta, eri tyylikausilta, eri maista. Kirkolliskokous on päättänyt, että näillä ilmaisutavoilla voidaan tulkita kirkon uskoa. Voisiko virsikirja sävelmistöineen jopa olla seurakunnan musiikkityyliin sopivuuden ratkaisija? Onhan se messusävelmistön ohella ainoa dokumentti, jossa kirkko on selvästi ja esimerkein ilmaissut, millaista musiikkia seurakunnassa voidaan käyttää. Kun kysytään, kenen ehdoilla jotakin musiikkityyliä seurakunnassa käytetään, osavastaus on: **virsikirjan ja messusävelmistön osalta kirkolliskokouksen päätösten ehdoilla.**

Tuskin virsikirjasta kuitenkaan tarkoitettiin kaiken seurakunnallisen musiikkielämän tyylikarttaa. Silti on selvää, että hengellisten laulujen, negro spiritualien ja vuosikymmenten takaisten nuorisomusiikin sävelmien mukaan ottaminen nykyiseen virsikirjaan on avartanut paitsi virren käsittelyä myös tehnyt hyväksyttävämmiksi ennen torjuttuja tyyliä.

KUKA PÄÄTTÄÄ?

Musiikkikulttuurien tai –tyyliin moninaisuus näkyy ennen muuta seurakunnan eri työmuodoissa. Muskareiden musiikki on erilaista kuin nuorten bändiharjoitustiloissa. Gospel- ja nuorisokuo-

rolla on oma ohjelmistonsa. Useimmissa seurakunnissa elämme jo moninaisuuden keskellä. Onko se syntynyt analyttisen harkinnan ja virallisen päätöksenteon seurauksena? Enpä usko. Se on vain tullut sisään esimerkiksi nuorisotyön piirissä jo vuosikymmeniä sitten nuorisomusiikkina, joka taas on osa laajempaa nuorisokulttuuria. Ylistyskuorolaulut puolestaan ovat osa kansainvälistä ja ekumeenista monimuotoista karismaattista liikehdintää, ja tulleet käyttöön sen mukana.

Monissa tyylikysymyksissä emme siis tee *tietoisia ratkaisuja*, vaan ajassa olevat ilmiöt vaikuttavat toimintaamme, tahdoimme sitä tai emme. Kun jälleen kysytään, kenen ehdoilla musiikkityylit kohtaavat seurakunnassa, uusi osavastaus on: **ympäröivän yhteiskunnan kulttuuritrendien ja erilaisten kirkossa vaikuttavien virtausten.** Pitäisikö olla, voisiko olla toisin? Pitäisikö pystyä määrittämään tarkemmin musiikkimateriaalin sisältö ja laatu? Missä nuo päätökset tehtäisiin?

Vaikka musiikkimme näyttäytyy monityylistenä, se nousee läntisestä perinteestä, myös suurin osa viihteestä. Se on tyystin erilaista kuin armenialaisen, koptilaisen tai aitoa etnistä musiikkia käyttävän afrikkalaisen kirkon musiikki, vaikka osin hyödynnämme joitakin etnisiä lainoja. Meillä on käytössä runsaan kolmen vuosisadan ajalta periytyvää aineistoa ja eräitä oman aikamme tyyligenrejä, mutta ei läheskään kaikkia.

Eikö kirkolla sitten ole lainkaan omaa musiikkia? Musiikin historian kannalta on eri kausina syntynyt musiikkia kirkon käyttöön noudattaen kunkin ajan yleisiä tyyliä. Käytön kannalta se on kirkon omaa musiikkia, mutta musiikillinen *materiaali*, musiikin peruselementit ovat kaikille yhteisiä.

PERUSTELULINJAT

Erilaiset ”musiikkikulttuureja” perustellaan seurakunnassa pelkistetysti kahdella tavalla. Näkökul-

Musiikkikulttuurien ja -tyylijen moninaisuus näkyy ennen muuta seurakunnan eri työmuodoissa. Jumalanpalveluksissa käytettävä musiikki poikkeaa gospelkonserttien ohjelmistosta. – Yläkuva Pro Fiden konsertista.

mani on hyvin käytännöllinen eikä perustu musiikkitieteellisiin eikä –sosiologisiin malleihin. Nimitän ensimmäistä traditiolinjaksi. Kirkon käyttöön tehty musiikki aina gregoriaanisesta laulusta periaatteessa viime päiviin asti on ohjelmiston perusaineistona, se on pääosin klassista musiikkia, sen esittämisessä pyritään taiteellisesti kestäviin tuloksiin ja uskotaan, että tämä musiikki on useimpien ihmisten tavoitettavissa, siis eräällä tavoin yleispätevää.

Traditiolinjan mielestä kirkolla täytyy olla oma profiili musiikillisissa ratkaisuissa, ja niin se ankkuroituu klassiseen estetiikkaan ja perintöön. Musiikissa nähdään tyylillisiä hierarkioita. Korostetaan sitä, että kirkolla on vastuu sen käyttöön luodun historiallisen repertoarin esillä pitämisestä. Myönnetään, että seurakunnassa voidaan käyttää ja sietää käytännön syistä erilaisia musiikillisia tyylejä, mutta varsinaisen ja ”oikean” kirkkomusiikin katsotaan pohjautuvan klas-

siseen traditioon. Nykyisin korostetaan myös musiikin liturgista funktionaalisuutta ja soveltuvuutta.

Toista linjaa nimitän **kontakti-**linjaksi. Sen tuntomerkkeihin kuuluu, että musiikillisen materiaalin keskeinen tavoite on yhteyden luominen, ymmärrettävyys, helppotajuisuus, muuntuminen kohderyhmän ja tarkoituksen mukaan. Taiteellista haasteellisuutta ja tasoa ei korosteta, mutta tärkeää on, että kulloinkin käytössä oleva esitystyylitunnistetaan, kuten nuorisomusiikissa

Kontakti-tilinjan perusteluissa arvostetaan musiikin sanojen sisältöä ja musiikin oletettua tai toivottua kykyä luoda yhteyttä kuuli-joihin, tavoittavuutta tai evankelioivuutta. Tyylillisesti ei ole välttämätöntä, että musiikillinen materiaali on ollut kirkon käytössä. Se voidaan lainata melkein mistä tahansa eivätkä assosiaatiot haittaa. Musiikilla on keskeisesti välinearvo eikä sen substanssia erityisesti pohdita, ei myöskään litur-

gista toimivuutta.

Käytännössä linjat eivät esiinny ”puhtaina”, mutta selvyuden vuoksi pelkistän.

Seurakunnassa vahvoilla ovat kanttorit, joilla on vankka klassisen musiikin koulutus, kirkollisen perinteen tuntemus ja sisäinen sitoutuminen tähän musiikkikulttuuriin. Tätä linjaa tukee myös kirkon käyttöön luotu musiikkimateriaali, virret, messut, muut sävelmistöt ja historiallinen urku- ja kuoro-repertoaari.

Kontaktilinja on usein oikeutuksensa ja paik-kansa puolustaja, vaikka nykyisin myös traditiolinja joutuu perustelemaan kantojaan esim. toimitusten musiikista keskusteltaessa. Kontaktimusiikkia harjoitetaan ja esitetään usein ulkopuolella seurakun-nan ”virallisen” musiikkielämän, bändikellareissa, nuorisomessuissa, sanan ja rukouksen illoissa, per-herkerhoissa, muskareissa. Se saattaa leimautua seu-rakunnan musiikkielämässä ”alakulttuuriksi”, olo-suhteiden pakosta siedetyksi toisen luokan touhuk-si. Mutta kontaktimusiikki on jo ottanut paikkansa seurakunnassa, omilla ehdoillaan. Se saattaa haas-taa kanttorin, joko myönteisesti yhteistyöhön tai pa-himmillaan kädenvääntöön.

Onko tavoitteena seurakunnan musiikin valin-tamyymälä, jossa tarjolla on jokaiselle jotakin ja jossa tyylien kirjo on pikemminkin tavoite kuin on-gelma? Ja jossa myös taloudelliset resurssit on jaettu uudelleen erilaisille musiikin käyttäjille?

Kaikki edellä kuvattu linjojen kohtaaminen ta-pahtuu siinä ”seurakunnassa”, jonka muodostavat työntekijät, seurakunta-aktiivit ja luottamushen-kilöt. Uuden näkökulman ”kulttuurien” kohtaa-miseen saamme, kun seurakunnaksi otetaan koko jäsenistö.

Seurakunnan enemmistö kohtaa melko harvoin seurakuntansa edustamat musiikkiperinteet. Sen maailmassa klassista musiikkia harrastaa marginaa-linen ryhmä ja klassista kirkkomusiikkia vielä tätä-kin pienempi joukko. Useimpien ihmisten musiikil-inen ja esteettinen maailma on heidän lapsuudes-taan asti ollut kevyen musiikin eri ilmiöiden ja tyy-lien hallitsema. Yksinkertaisesti ei ole muuta. Kevy-ellä tai viihdeellä tarkoitan nyt erittelemättä luke-matonta kirjoja erilaisia ilmiöitä, iskelmämusiikkia, klassista viihdettä, poppia, rockia, punkia, hiphop-pia, rappiä, etnoa jne.

VIIHTEEN VALTA

Monimuotoisen viihdemusiikkiteollisuuden valta on käsittämättömän suuri. Suurin osa radiokanavi-en formaateista perustuu kevyelle musiikille. Lähes jokainen tv:n talk show, keskusteluohjelma, tunna-ri, tausta- ja välimusiikki on viihteen vallassa. Kai-ken ostamme muzakin säestyksellä. Tässä äänimaisemassa elämme. Tälle altistumme joka päivä vaih-toehdottomasti. Ei ole kyse ohi menevästä muoti-ilmiöstä, vaan kokonaisesta kulttuurin muutokses-

ta. Kevyttä tai viihdettä on aina ollut, mutta ei kos-kaan sillä tavoin, että se täyttää kaikki tilat ja kai-ken ajan, antaa mallin ja sisällön päivittäiseen ku-lutukseen.

Viihteen ohjaama musiikkimaku ei useimmiten ole ihmisen itsenäinen ratkaisu, vaan lapsuudesta omaksuttu äänitapetti, kaupallisten radioiden is-kostama elämäntapa, uhkaavan hiljaisuuden kor-vike. Usein se on omaksuttu sosiaalisessa paineessa tai iskostettu häikäilemättömällä pakkosyötöllä ja addiktoivalla toistolla. En syytä uhreja enkä halua demonisoida viihteen mahtia. Sen lumeloisto, sisäl-tö- ja esitysmeneerit sekä riippuvuus idolisoiduista artisteista on syytä läpivalaista.

Kevyen musiikin maailmasta katsoen seurakun-nan perinteinen musiikkikulttuuri on vieras, oma-lakinen ghetto. Nykyisin erityisesti kirkollisten toi-mitusten musiikkivalinnoissa nämä kulttuurit koh-taavat. Avioliittoon vihkimiseen tarjottu laulu *Niin paljon kuuluu rakkauteen* tai *When I fall in love* ei ole kiusantekoa eikä tarjoaja ole musiikillisen pika-kasvatuksen tarpeessa, vaan hän kertoo aidosti toi-vomuksellaan siitä musiikillisesta maailmasta, jo-ka hänelle on tosi, arvokas, ehkä ainoa. Se on hy-vä muistaa myös inhimillisen ja pastoraalisen koh-taamisen lähtökohtana, vaikka pyyntö esitettäisiin vaatimuksena *I pay, you play* eli koska maksan sinä soitat mitä haluan.

Ristiretkelle viihdettä vastaan? Ei, mutta seura-kunta voi olla myös omaleimaisen vastakulttuurin paikka. Jo yhteislaulu on antiteesi laulamattomal-le kulttuurille ja tarjoaa jokaiselle mahdollisuuden osallistua omalla äänellään. Uskaltautumalla hiljai-suuteen seurakunta on vastavoima jatkuvalla ääni-ja musiikkisaasteelle. Etsiytymällä musiikin yksin-kertaisille lähteille, meditoivaan lauluun, yksiääni-sen melodian imuvoimaan, pauhaavan virren vir-taan, luovuuteen, kauneuden lähteille, seurakunta täyttää tehtävänsä.

Musiikkikulttuurit kohtaavat seurakunnassa niin, että jokainen osapuoli kertoo, mihin se musiikkia tarvitsee, mikä on musiikin käytön tavoite. Keskustelua ei miltään puolelta aloiteta esittelemäl-lä musiikkityylien hierarkioita. Toisen osapuolen ihmisarvoa ei mitata hänen edustamansa musiikkies-tetiikan mukaan. Toista arvostaen ja kuunnellen mietitään, löytyykö yhteisiä alueita, voidaanko teh-dä yhteistyötä, miten seurakunnan musiikki on hoi-dettava niin, että mahdollisimman monella sen jä-senellä olisi kosketuspinta seurakunnan sanomaan myös musiikissa.

Meillä ei ole musiikkipaavia ratkaisemassa on-gelmiamme. Sen me teemme itse, toivottavasti kuunnellen ja keskustellen.

Tiivistelmä Kanttoripäivillä Kuopiossa 4.2.2004 pide-tystä alustuksesta. Kirjoittaja on teologian maisteri ja Espoon seurakuntien yhteinen musiikkis sihteeri.

Helmikuun alussa voimaan tullut yhdenvertaisuuslaki tuo mukanaan lisää keinoja syrjinnän torjumiselle. Yhdenvertaisuuslain soveltamisala on hankala, koska se vaihtelee syrjintäperusteen mukaan, kirjoittaa AKAVAn lakimies Minna Helle.

MINNA HELLE

Uusi yhdenvertaisuuslaki tullut voimaan

Työelämän syrjintälainsäädäntöä vaikea hallita

Uusi EU:n direktiiveihin perustuva yhdenvertaisuuslaki tuo konkretiaa syrjinnän torjumiseen. Se kieltää syrjinnän mm. iän, etnisen alkuperän, uskonnon, terveydentilan ja sukupuolisen suuntautumisen perusteella. Uuden lain voimaantultua työelämän syrjintäsäännökset ovat kuitenkin entistä enemmän epäyhtenäisiä ja hajallaan eri laeissa. Lisäksi

oikeussuojan sisältö ja laajuus vaihtelevat syrjintäperusteen mukaan. Työelämän syrjintälainsäädäntöä onkin erittäin vaikea hallita.

Uusi helmikuun alusta voimaan tullut yhdenvertaisuuslaki tuo mukanaan lisää keinoja syrjinnän torjumiselle. Lailla saatettiin voimaan kaksi EU:n direktiiviä, ns. rotu- ja työsyryntädirektiivit. Lakikieltää syrjinnän iän, etnisen tai kansallisen alkuperän, kansalaisuuden, kielen, uskonnon,

vakaumuksen, mielipiteen, terveydentilan, vammaisuuden, sukupuolisen suuntautuneisuuden tai muun henkilöön liittyvän syyn perusteella. Sukupuolen perusteella tapahtuvasta syrjinnästä säädetään edelleen tasa-arvolaisissa, eikä tämä uusi laki koske sitä.

SOVELTAMISALA RIIPPUU SYRJINTÄPERUSTEESTA

Yhdenvertaisuuslain soveltamisala on hankala, koska se vaihtelee syrjintäperusteen mukaan. Lakia sovelletaan kaikkien edellä mainittujen syrjintäperusteiden osalta työelämässä ja koulutuksen saamisessa. Lisäksi se koskee jäsenyyttä ja toimintaa työmarkkinajärjestöissä ja järjestön antamia etuuksia. Työelämää tulkitaan laajasti ja se sisältää myös ammatinharjoittajana toimimisen edellytykset. Etnisen alkuperän perusteella tapahtuva syrjintä on kiellettyä lisäksi sosiaali- ja terveyspalveluissa, sosiaaliturvaetuuksissa ja palvelujen tarjonnassa ja saatavuudessa.

Kaksitasoinen soveltamisala johtuu siitä, että yhdenvertaisuuslaissa on yhdistetty saman lain alle kaksi samantapaista, mutta ei täysin samanlaista direktiiviä, joilla on lisäksi erilaiset soveltamisalat. Vaikka taustalla ovatkin direktiivien säännökset, herää aiheellisesti kysymys siitä, miksi esimerkiksi palvelujen tarjonnassa saisi syrjiä terveydentilan perusteella, mutta ei etnisen alkuperän perusteella. Näin ei toki olekaan, koska syrjintä kaikilla edellä mainituilla perusteilla kielletään myös perustuslaissa ja rikoslaissa.

LISÄÄ KONKRETIAA SYRJINTÄSÄÄNTELYLLE

Yhdenvertaisuuslaki tuo kuitenkin niissä tilanteissa, joihin se soveltuu, lisää konkretiaa perustuslain ja työelämän osalta työsopimuslain syrjintäsäännösten ympärille. Laki kieltää sekä välittömän että välillisen syrjinnän samaan tapaan kuin tasa-arvolaki. Myös häirintä sekä ohje tai käsky syrjiä ovat syrjintää ja siten kiellettyjä. Positiivinen erityiskohdeltu on sallittua tasa-arvolain tapaan, eikä syrjintänä muutenkaan pidetä esimerkiksi sellaista erilaista kohtelua, jonka perusteena on työtehtäviin liittyvä todellinen ja ratkaiseva vaatimus.

Syrjintätapauksen hoitamisessa todellinen liha luiden ympärille syntyy kuitenkin osittain käännetystä todistustaakasta ja hyvitysseuraamuksesta, jotka ovat samantapaisia kuin tasa-arvolaisissa. Osittain käännetty todistustaakka tarkoittaa sitä, että syrjinnän kohteeksi joutuneen on esitettävä jotakin selvitystä eri asemaan asettamisesta, jolloin todistustaakka siitä, että syrjinnän kieltoa ei ole rikottu, siirtyy vastaajalle eli esimerkiksi työnantajalle tai palvelun tarjoajalle.

HYVITYSTÄ SYRJINNÄN KOHTEEKSI JOUTUNEELLE

Yhdenvertaisuuslain syrjinnän kiellon rikkomisesta voidaan tuomita maksimissaan 15 000 euron suuruisen hyvitys. Hyvityksen maksamisvelvollisuus koskee ainoastaan työn, omaisuuden tai palveluiden, koulutuksen tai etuuksien tarjoajaa. Työn tarjoaja tarkoittaa sekä työnantajaa että esimerkiksi freelance-suhteessa toimeksiantajaa. Hyvitystä ei voida tuomita sen sijaan yksittäisen työntekijän maksettavaksi.

Esimerkiksi työpaikalla terveydentilan perusteella tapahtuvasta häirinnästä vastaa häiritsijä työoikeudellisten säännösten mukaan, kun taas hyvitys voidaan tuomita ainoastaan työnantajalle. Häirintätapauksessa tämä on mahdollista silloin, kun työnantaja ei puutu häirintään, vaan antaa sen jatkuu, tai kun häiritsijä on esimerkiksi yrityksen omistaja tai toimitusjohtaja.

Yhdenvertaisuuslailla perustetaan myös uusi toimelin, syrjintälautakunta, joka voi vahvistaa osapuolten välisen sovinnon tai kieltää jatkamasta tai uusimasta syrjintää. Syrjintälautakunnan toimivalta ei kuitenkaan ulotu työsuhdetta tai julkisoikeudellista palvelussuhdetta koskeviin asioihin eikä muuhunkaan työpaikalla tapahtuvaan työskentelyyn.

TYÖELÄMÄN SYRJINTÄLAINSÄÄDÄNTÖ EPÄYHTENÄISTÄ

Työelämän syrjintälainsäädäntö on yhdenvertaisuuslain myötä entistä enemmän hajallaan ja epäyhtenäistä. Perustuslain syrjintäsäännös koskee myös työelämää. Erityisiä työelämän syrjintäsäännöksiä on uuden yhdenvertaisuuslain lisäksi työsopimuslaissa sekä tasa-arvolaisissa. Säännökset menevät osittain päällekkäin, osittain eivät. Syrjintätapaukseen saattavat sovelua kaikki kolme tai vain yksi niistä. Oikeussuojan laajuus ja sisältö vaihtelevat sen mukaan, mistä syrjintäperusteesta on kyse.

Eri perusteella tapahtuva samankaltainen työelämän syrjintätilanne punnitaan eri säännöksillä ja osittain siihen soveltuvat myös erilaiset oikeusseuraamukset. Syrjintälainsäädäntöä onkin vaikea hallita, mikäli ei tunne säännösten syntyvaiheita ja taustalla olevia EU:n direktiivejä, joiden kautta systematiikka käy ymmärrettävämmäksi. Tämä ei kuitenkaan välttämättä riitä perusteluksi syrjintäperusteiden keskinäiselle eriarvoisuudelle.

Yhdenvertaisuuslain eduskuntakäsittelyn aikana sekä työ- ja tasa-arvoasiain valiokunta että perustuslakivaliokunta kiinnittivät tähän huomiota ja eduskunta hyväksyikin lausuman, jossa se edellyttää, että hallitus valmistelee esityksen sellaiseksi yhdenvertaisuuslainsäädännöksi, jossa lähtökohtana on suomalainen perusoikeusjärjestelmä ja kaikkien syrjintäperusteiden asettaminen samanlaisten

oikeussuojakeinojen ja seuraamusten piiriin. Tällainen syrjintälainsäädännön yksiin kansiin laittava lainsäädäntötyö on jo menossa ainakin Ruotsissa.

KAIKKI EI OLE SYRJINTÄÄ

Syrjintälainsäädännön käyttämisen ehtona on syrjintäperusteen olemassaolo. Entä ne syrjintätilanteet, joissa ei ole olemassa sukupuolta, ikää, vammaisuutta, etnistä alkuperää tai edes määrä- tai osakaisuutta syrjintäperusteeksi?

Lainsäädäntö ei määrittele syrjinnäksi kaikkia tilanteita, joissa yksilö kokee syrjintää tai joissa on erilaista kohtelua. Työsopimuslaissa on kuitenkin

olemassa tasapuolisen kohtelun vaatimus, jonka mukaan työnantajan on muutoinkin kohdeltava työntekijöitä tasapuolisesti, ellei siitä poikkeaminen ole työntekijöiden tehtävät ja asema huomioon ottaen perusteltua.

Muut kuin perustuslain, työsopimuslain, tasa-arvolain, yhdenvertaisuuslain tai rikoslain mukaisen syrjintäperusteen sisältävät työelämän syrjintätilanteet jäävätkin tämän työsopimuslain sääntöksen varaan.

Kirjoittaja on AKAVAn lakimies.

Diakonian asiantuntijarekisteri

Rekisteriin kirjataan jokainen, joka itse toimittaa tiedot täytettynä ja allekirjoitettuna liiton toimistoon osoitteeseen: Diakoniatyöntekijöiden Liitto, Rautatieläisenkatu 6, 00520 Helsinki.

Nimi: _____

Osoite: _____

Puhelin: _____ Sähköposti: _____

Työpaikka: _____

Erityisosaaminen: _____

Perus- ja jatkokoulutus erityisosaamisen alueelta: _____

Työkokemus erityisosaamisen alueelta: _____

Näin näyttävästi vietettiin päihde- ja kriminaalityöntekijä Tuija Juutin läksiäisiä Lappeenrannassa vuosia sitten. Kuvassa oik. Soili Hämäläinen, Eeva Seppä, Sirpa Weckroth, Sirpa Kaltiainen, Eeva Lehtikainen ja kottikärryissä Tuija Juuti. Vasemmalla seisova morsian-mallinukke ei ole diakoniaväkeä.

SIRKKA ILJIN

Meidän näköinen alaostasto

Täällä Etelä- Karjalassa on toiminut jo vuosikymmeniä Diakoniatyöntekijöiden Liiton Lappeenrannan alaostasto. Alaostastomme koostuu Lappeenrannan seurakuntayhtymän viidestä seurakunnasta sekä ro-vastikuntamme kuudesta seurakunnasta. Maantieteellistä välimatkaa siis riittää! Työssäkäyviä jäseniä osastossamme on 19 ja kokouksissamme käy keskimäärin 11 - 12 jäsentä. Alaostastomme historiassa Suomen Kirkon Sisarliiton ja Suomen Diakonien Liiton yhdistyminen oli merkittävä askel. Liitos yhdisti diakonian virassa toimivat yhtenäisemmäksi rintamaksi. Yhteisistä asioista puhuminen ja työn suunnitteleminen sai uutta pohjaa.

Monelle jäsenelle kokoukset ovat olleet "henkireikiä" arkisessa työssä. Tutussa porukassa saa jakaa omia kysymyksiä, havaintoja tai kysyä muiden mielipidettä ja neuvoja. Yksin työskenteleville vi-

ranhaltijoille kokoukset saattavat olla lähes ainoa paikka nähdä kollegoja ammatillisissa merkeissä. Alaostastomme kokoontui vuosia kerran kuukaudessa, mutta kolmisen vuotta sitten päätimme kokoontua harvemmin, kerran kahdessa kuukaudessa. Koimme, että asioita kertyi tuhdinmin eikä kaukaa tulevien kollegoiden tarvinnut ajaa niin usein pitkiä matkoja, vaikkakin pyrimme pitämään kokouksia aina eri seurakunnassa, "vuoroin vieraissa" -periaatteella.

Vuosien mittaan alaostastomme kokoontumiset ovat olleet hyvin monipuolisia sisällöltään. Yleensä toimintasuunnitelmat laaditaankin hyvin ajankohtaisesti; pyrimme saamaan tietoa niistä asioista, jotka koemme tärkeiksi työmme kannalta. Unohtamatta virkistyspuolta!

Olemme vierailleet eri työyhteisöissä esimerkiksi Kelassa, sosiaalivirastossa, hautausoimistossa ja ra-

javartiostossa. Olemme saaneet / pyytäneet vierailijoiksi mm. velkaneuvojan, Saimaan syöpäyhdistyksen toimihenkilön, dementia-neuvojan ja Diakonia-työntekijöiden Liiton edustajan!

Olemme virkistyneet juhlallisilla ruokailuilla mielenkiintoisissa paikoissa, käyneet teatterissa, askarrelleet tai viettäneet virkistyspäivän oman kulkumakuntamme historiallisessa maisemassa.

Mutta emme me suinkaan tarvitse erityistä ”porkkanaa” kokouksiimme; jo pelkät kertyneet asiat pitävät keskustelun vilkkaana, ja oikeastaan juuri se onkin ollut parasta ja antoisinta kokouksissamme. Asioita pohtiessamme olemme tehneet reippaitakin päätöksiä jättää vanhaksi jääneet toiminnot pois ja uskaltaneet muuttaa työtä vastaamaan paremmin nyky-yhteiskunnan haasteita. Alaosaston kokous on ollut myös mainio foorumi liiton luottamusmiehelle kertoa ajankohtaisista asioista tai valtuuskunnan edustajalle tuoda terveisiä valtuuskunnan kokouksesta. Kerrotut terveiset ovat aina hienomman toista, kuin paperista luetut!

Kokousten myötä olemme myös antaneet yhteisiä lausuntoja tai mielipiteitä liiton suuntaan. Asioita miettiessä tulee samalla pohdittua omaa am-

matti-identiteettiä, joka on aina hyödyllistä! Totta kai toimintamme on välillä ollut vähemmän aktiivisempaa ja olemme todella tehneet työtä, että saamme kaikki jäsenet mukaan ja kokemaan toiminnan tärkeänä.

Vuosikokous on monesti ollut tuskan paikka, kun toimihenkilöksi haluavia ei olekaan ihan tuosta vaan. Vaikka liiton suositus on kahden vuoden toimikausi, päätimme nimittää toimihenkilöt vuosittain. On helpompi ottaa vastuuta vuodeksi kerrallaan ja toimihenkilönä toimiminen lisää aktiivisuutta ja sitoutumista. Jokainen saa myös vuorollaan mahdollisuuden edustaa alaosaostamme alaosaoston koulutuspäivässä.

Tämän näköinen on meidän alaosaostomme. Takanamme on jo pitkä historia, johon me nyt työtä tekevät liitymme. Joskus meidänkin työ on diakonian historiaa ja on hienoa, että voimme tehdä sitä yhdessä – myös alaosaostossa.

*Työryhmä Sirpa Kaltiainen, Tuula Tiainen
ja Sirkka Iljin.*

Jäsentietojen muutosilmoitus Pappisliiton jäsenille!

Nimi (tekstaten) _____

Henkilötunnus _____

ILMOITAN SEURAAVAT MUUTOSTIEDOT (Rasti ruutuun):

☐ Uusi osoitteeni on _____
lähiosoite

läh tien _____
postinumero ja postitoimipaikka

☐ Virkani on vaihtunut. Uusi virkani on: _____

☐ Olen äitiyslomalla/
hoitovapaalla Mistä lähtien? _____
Mihin asti? _____

☐ Olen virkavapaalla Mistä lähtien? _____
Mihin asti? _____

☐ Siirryn eläkkeelle Milloin? _____

Lähetä muutosilmoituslomake Pappisliiton toimistoon osoitteella (tällöin liitto maksaa postituskulut, ts. et tarvitse postimerkkiä):

Suomen kirkon pappisliitto r.y.
Vastauslähetys/sopimus 00520-00139
00003 HELSINKI

Matti Piispanen

Risti- aallokossa

Lahdesta ajettaessa Tampereelle päin kolmekymmentä kilometriä on suurempien naapureiden keskellä yllättäen pieni, yksipappinen maalaisseurakunta. Reilun kymmenen vuoden työrupeama suurten keskellä on avannut monia mielenkiintoisia näköaloja seurakuntatyön kehitykskulussa. Seurakuntatyön kokonaiskuva on meidän mittakaavassa vielä selkeästi käsitettävissä. Taloudellisten resurssien hvetessa on jäljellä enää pappi, kanttori ja suntio koko-aikaisina viranhaltijoina. Diakoni hoitaa 40 % ja toimistosihteerit 20 % naapuriseurakunnan viroista ja vahtimestari on osa-aikainen. Yhdeksi päiväksi viikossa saamme lastenohjaajan naapurista.

Kirkko 2000 ja Läsnäolon kirkko -asiakirjat antavat toimintasuunnitelmien tavoiteasettelulle pohjan. Kirkon työ on oloa ihmisen arjessa. Sen tavoittamiseksi isotkin seurakunnat pyrkivät muodostamaan alueellisia yksiköitä, jotta tämä kirkossa valittu toimintamalli toteutuisi.

Me olemmekin juuri oikealla asialla ja oikeaan aikaan. Muodostamme monialaosaajatiimin paikallisseurakunnassa. Tuntemme onnistumisen iloa siinä, että jumalanpalvelus on seurakuntatoiminnan keskeinen osa. Tiimimme jäsenistä kaikki ovat mukana jumalanpalveluksen toteuttamisessa. Seurakuntalaiset osallistuvat hyvällä prosentilla jumalanpalvelukseen. Varmaan siksi, että kanttorilla on neljä kuoroa ja vähintään joka toisessa jumalanpalveluksessa on jokin musiikkiryhmä avustamassa. Kylän keskustassa on vapaaehtoistyön toimintakeskus, jossa seurakuntalaiset pitävät mummonkammaria – Ystävänkulmaa. Siellä voi odotella kyläkyytejä lämpimässä ja lähetystyöllä on jatkuva myyjäispyöytä sekä kiertävystavaran tuotolla tuetaan ystävaseurakunnan pappin työtä Virossa.

Yhteisvastuun rahassa mitattu kannatus on ollut vuosia rovastikuntamme suurin suhteutettuna väkilukuun. Kirkkoremontin yhteydessä miehet kielsivät automatisoimasta kirkonkellojen soittoa, sillä he haluavat säilyttää käsisoiton perinteen. Suntio on kouluttanut liki kaksikymmentä miestä, jotka osaavat tämän homman. Soittotaito ei ole yhden viranhaltijan harteilla. Tämäkin on meille osoittamassa sitä, että ”läsnäolon kirkko” ei ole arjen todellisuudesta irti oleva suunnitelma. Se on toimintapohja, jolle voi rakentaa seurakuntatyötä.

Toinen kehityssuunta kulkee seurakuntatyön tukirakenteiden puolella. Hallinnon ja talouden suunnittelu pohjaa ajatukselle palvella suuria yksiköitä. Tässä kirkko seuraa yhteiskunnan linjaa. Niinhän sen on aina täytynyt sopeutua kulloisenkin yhteisön keskellä ajalliseen elämään. Ei tämä nytkään ole sen kummempaa.

Vaikeus on vain siinä, että tämän soveltaminen seurakuntiin tulee liian kalliiksi. Valtaosa seurakuntamme on liian pieniä yksinään hoitamaan hallintoa ja taloutta nykyisen lain pohjalta ja käyttämään tarvittavia tukipalveluita. Vuoden alussa voimaan tullut hallintolaki edellyttäisi vähintään yhden työntekijän palkkaamista hallintosihteeriksi. Atk-ohjelmat väestörekisterin hoitamiseksi ja taloushallinnon ylläpitämiseksi ovat liian kalliita hankkia ja ylläpitää näin pienille yksiköille. Se ei johdu atk-toimittajien ahneudesta vaan siitä, että ohjelmien tulee käsitellä asiointamme lain ja asetusten edellyttämällä tavalla. TV-shopin halvat versiot eivät meille sovellu. Rovastikuntakin on liian pieni yksikkö silloin, jos etsitään edullisinta yhteistyön verkostoa hoitamaan näitä asioita. Monilla paikkakunnilla on muodostettu yhteistyön verkostoja ja se on hieno asia. Niin meilläkin on tehty ja sen tähden olemme vielä hengissä.

Näiden kahden kehityssuunnan ristiaallokko tuntuu kuitenkin pahimmillaan pienissä seurakunnissa. Taloudellisten pakotteiden kautta ajetaan kohti seurakuntayhtymiä tai seurakuntaliitoksia. Muutamien työntekijöiden harteille tulee liian suuri paine seurakuntatasolla. Asioita kun ei ratkaista seurakunnassa järkisyihin vedoten.

Seurakunta koetaan ensimmäiseksi hengellisen elämän hoitamisen yhteisönä. Järjen mukaan tiedämme, että me säilymme aina hämeenkoskelaisina, vaikka olisimme Lahden yhtymän jäsenenä tai liitettyinä Hollolaan. Tunne sanoo toista. Useimmalle oma seurakunta on turvallisuuden tuoja muuttuvan maailman keskellä. Vaikka kuinka olemme järjestäneet seurakuntalaisille avoimia keskustelutilaisuuksia, joissa selvitetään näiden asioiden uudelleen järjestämistä esimerkiksi kappeliseurakunnaksi liittymisen kautta, ei monikaan seurakuntalainen lämpene ratkaisulle. Päätös ei synny tarvittavalla nopeudella. Ja jos syntyykin jää jarrujoukko estämään kehittämistä ja asioiden hoitamista uusien mahdollisuuksien kautta. Edessä on kiihtymisen tie. Ei muutama vastuullinen päättäjä ja pari työntekijää voi asiaa ratkaista.

Tulevaisuus ja toivo

Tieto lisää heidän kohdallaan vain tuskaa. Seurakuntalainen saa mitä tilaa. Hyvin nopeasti me olemme tilanteessa, jossa ei ole muita viranhaltijoita kuin pappi ja hauturi.

Olisiko toinen tie? Läsnäolon kirkossa isot seurakunnat ovat avainasemassa omin resurssein. Ne voivat rakentaa kirkon työlle tarpeellisia tukirakenteita. Suuren yksikön osana me pienet olemme tarpeellista marginaalia. Laaja atk-ohjelma sisältää aina kapasiteettia niin paljon, että siellä pyörii menen tullen pienen seurakunnan tietokanta.

Hallintosihteeri tekee valmistelun hallintoelimiin ja seuraa lain ratifiointia. Hän voi laittaa sen sähköpostilla yhteiseen tiedostoon, josta me voimme sen poimia omaan valmisteluun. Kiinteistö- ja hautaustoimi voisi tulla samaan tietopankkiin. Monilla paikkakunnilla on jo nyt yhteiset palvelimet, joten uusia hankintoja ei tarvitsisi tehdä. Eikö näin ollen ole vain järjestelykysymys asioiden uudelleen hoidossa?

On siinä toki toinenkin asia - myönnän. Isot katsovat tämän toiminnan olevan maksullista palvelua. Se on myös mahdollisuus ulkopuolisiin tuloihin. Ja tähän kaatuu tämä uudelleenajattelu - rahaan. Tarvitaan siis hengellinen herääminen, jossa näemme seurakunnat Kristuksen ruumiin jäseniä. Jokaisella jäsenellä on oma tehtävä ruumiin rakentamiseksi. Ihmisen ajallisen ja iankaikkisen tarpeen hoitaminen yhtenä kirkkona.

matti.pispanen@evl.fi

Kirjoittaja on Hämeenkosken seurakunnan kirkkoherra, Vuoden pappi 2003.

Mikä kiinnostaa kirkkomusiikin opiskelijaa, jonka opinnot täällä Turun konservatoriossa uhkaavat loppua keväällä? Tietenkin tulevaisuus ja minä siinä keskellä kaikkea. Kesätyöt, virat, palkat, osa-aikaistamistendenssit sekä keskustelut pienistä seurakunnista työnantajina ja siitä, mikä tämä koulutus on. Olen havainnoinut maailmaa, lehtiä ja keskusteluja Kuopion kanttoripäivillä sillä silmällä ja sillä korvalla. – Kiitos muuten koulullemme siitä, että se kustansi meidät Kuopioon, ja kiitos Kuopion tapahtuman järjestäjille siitä, ettei päivillä eroteltu opiskelijoita muusta joukosta, kuten yksi opiskelukavereistani huomasi. Saimme olla kanttoreita muiden joukossa ja ruokkia ammatti-identiteettiämme. – No, eikö juuri kanttorikunta olekin tunnettu jatkuvasta opiskelusta...

Cruxissa viime vuoden lopulla (6/2003) oli paljon kanttoriasiaa. Enkä minä ollut ainoa, joka huomasin, kuinka kriittisesti tästä konservatorion kanttoriudesta jo ajatellaan: "Alin tutkinto suoritettuna toisen asteen ammatillisen tutkinnon tai näyttötutkinnon avulla ei enää vastaa kirkkomusiikille annettuja vaatimuksia." Tai: "Toisen asteen koulutus ei anna riittäviä valmiuksia selviytyä seurakuntakanttorin tehtävistä." (Nämä olivat Kalerovo Salon siteeraamia mielipiteitä.) Se koira älähtää, johon -.

Meitä toisen asteen kanttoreita on jo aika paljon ja lisää vielä valmistuu. Uskon, että useimmat meistä työhön haluavista toivomme itsellemme vakituista, täysiaikaista virkaa ja toimivan työympäristön, jossa on mahdollisuus löytää se, mitä itsellä on annettavaa ihmisille, musiikille ja kirkolle. Haluamme rukoilla ja tehdä työtä, kouluttautua työn ohella ja elää palkallamme. – Meissä opiskelijoissa on täällä muuten niitäkin, jotka jo nyt tekevät kanttorin töitä muodollisesti epäpätevänä ja jotka ovat parantamassa koulutuksella asemaansa. Joku tunsii jo tavoitteen karkaavan käsistä.

Työpaikkamme tulevat todennäköisimmin olemaan pienissä seurakunnassa, eikä siinä mitään! Mutta siinä kyllä, että juuri pienistä seurakunnista puhutaan, kun puhutaan rahapulasta, virkojen osa-aikaistamisesta ja siitä, että töitä hoidetaan toimituspalkkioin. Kuinka osuikaan silmään Talentista hiljattain repliikki "Yhdellä epäpätevällä kanttorin sijaisuudella kerran kuussa olisi turvattu aamujumalanpalveluksien jatkuminen lähes ennallaan". Ai? No - kaikki sympatia taholle, josta jutussa oli puhe.

Yllätykseksi lisää pöytäkirjoja eri puolelta viime vuoden viimeistä Cruxia: "Pienissä seurakunnissa moniammatillisen osaamisen tarve kasvaa, ja suurissa seurakunnissa voidaan erikoistua" (Simo Peura). Ja "Kuntien ja seurakuntien musiikkivirkkojen yhdistäminen avaa - - mielenkiintoisia mahdollisuuksia. Pienet kunnat tarvitsevat multiosaajia, jotka toimivat seurakunnassa, koulussa, kansalaisopistossa jne." (Elina Laakso).

Meistä toisen asteen kanttoreistako tulee niitä pienten seurakuntien multiosaajia? Vai ovatko he niitä, joilla on laajin mahdollinen koulutus? Heitäkö tulevaisuudessa palkataan pieniin seurakuntiin?

Yhtäällä siis kannetaan huolta kirkkomusiikin tasosta ja nostetaan koulutuksen tasoa ja toisaalla näyttää aukeavan melkoinen kuilu tavoitteiden ja todellisuuden välille. Ja kanttoreistako on pulaa? Millaisista kanttoreista? Epäpäteviä? Vai onko pulaa vain rahasta?

Riitta Koivisto

Kirkkomusiikin opiskelija Turun konservatoriossa. Suomen Kanttori-urkuriliiton opiskelijavaliokunnan jäsen.

Kuntoremontti – aikaa itselle

A-lomien kesän 2004 tuetut Kuntoremontti-lomat ovat haettavina. Tarjolla on laadukkaita lomia terveyskylpylöissä, kuntoutumiskeskuksissa tai urheiluopistoissa. Valittavana on lisäksi monia teemakuntoremontteja.

Rentouttava ja aktiivinen Kuntoremontti-loma on irtiotto arjesta. Lomalla testataan fyysisen kunto, kartoitetaan liikunta- ja ravintotottumukset. Aikaa on myös leppisaan yhdessäoloon ja vapaaseen oleiluun.

Kuntoremontti-lomaan liittyy kahden vuorokauden Terveystreffit, joilla tarkistetaan onnistuiko kuntoremontti.

Viiden vuorokauden Kuntoremontin lomatuettu hinta on 82–180 euroa.

A-lomat ry
Ratamestarinkatu 11,
00520 Helsinki
Puh. 020 111 2770
(arkisin 9–12)
Faksi (09) 145 706
toimisto@A-lomat.fi

Tilaa Kuntoremontin esite ja lomatukihakemus www.a-lomat.fi

Tsemppilomat 2004

Onko sinusta tuntunut, että tarvitsisit työssä jaksamiseen uutta puhtia? Jos vastaus on myönteinen, hae A-lomien Tsemppilomalle. Vuoden 2004 aikana järjestetään Ikaalisten kylpylässä kymmenen kaksiosaista kurssia, joilla pureudutaan työuupumuksen ensioireisiin.

Tsemppilomalla pääpaino on ryhmätoiminnassa ja osallistujat voivat hyödyntää ryhmän tuottamaa vertaistukea. Ikaalisten Kuntoutuslaitoksen henkilökunta: lääkäri, psykologi ja fysioterapeutti auttavat kurssilaisia löytämään uusia jaksamista tukevia asioita elämäänsä.

A-lomat myöntää kurssin kustannuksiin lomatukea, mutta Tsemppilomalle voi osallistua myös omalla kustannuksella.

I jakso (5 vrk) 449 euroa, lomatuki 330 euroa
II jakso (4 vrk) 331 euroa, lomatuki 230 euroa

Hintaan sisältyy monipuolinen fyysiseen ja psyykkiseen jaksamiseen tähtäävä ryhmäohjelma, majoitus kahden hengen huoneissa ja puolihoito.

Tilaa A-lomista Tsemppiloman esite ja lomatuen hakemus.

A-lomat ry
Ratamestarinkatu 11,
00520 Helsinki
puh. 020 1112 770
(arkisin klo 9–12)
faksi (09) 145 706
toimisto@A-lomat.fi

Ota yhteyttä ja kysy lisää www.a-lomat.fi

KIRKOLLISET TOIMITUKSET

Uudet kaavat – uudet kirjat

Kaija Maria Junkkari ja Lari Junkkari **Yhdessä eteenpäin – Vihkiparin kirja**

Kirjan uudistettu laitos kertoo uudesta vihkikaavasta ja tarjoaa välineitä parisuhteen hoitoon. Ovh. 5,10

Matti Järveläinen **Elämä jatkuu – Surukodin kirja**

Kirjan uudistettu laitos tarjoaa tietoa uuden hautauskaavan sisällöstä ja auttaa surevia eteenpäin. Ovh. 5,10

Anna-Mari Kaskinen **Elämän siiville – Kastekodin kirja**

Opastaa kastehetken valmisteluissa ja kertoo kasteen merkityksestä. Ovh. 5,10

Anna-Mari Kaskinen **Elämän siiville – Kummin kirja**

Kaunis nelivärinen kummitodistus, jossa muistutetaan kummin tärkeimmistä tehtävistä. Ovh. 1,60

Anna-Mari Kaskinen - Anita Polkutie
Elämän siiville – Kastetodistus
Kaunis nelivärinen muisto kastehetkestä, jota täydentävät puhuttelevat tekstit ja herkätkäkvarellit. Ovh. 1,00

Anna-Mari Kaskinen - Anita Polkutie
Elämän siiville – Konfirmaatiotodistus
Kaunis nelivärinen muisto rippikoulusta ja konfirmaatiosta. Ovh. 1,00

Anna-Mari Kaskinen - Anita Polkutie
Elämän siiville – Kehtoluokkakortti 1–4-vuotiaalle
Jännittävä, keskeltä avautuva onnitteluvihkonen 1–4-vuotiaan lapsen syntymäpäivänä. Ovh. 1,60

 KIRJAPAJA^{oy}

SUOMEN KIRKON PAPPISLIITTO

FINLANDS Kyrkas Prästförbund

PERUSTETTU 14.1.1918

PUHEENJOHTAJA

Juha Kauppinen
Messukylän kirkkoherra, TT
Helakallionkatu 6 F
33580 Tampere
(03) 219 0203 (työ)
050 554 2427 (GSM)
s-posti: juha.kauppinen@evl.fi

PROJEKTISIHTTEERI

TM Hanna Tervanotko
(09) 150 2455 (työ)
040 560 8352 (GSM)
s-posti: hanna.tervanotko@pappisliitto.fi

Projektit, liiton opiskelijatyö, neuvonta opiskelijoiden harjoittelu-, mentorointi- ja työllistymiskysymyksissä, toiminta nuorten pappien tukemisessa.

TOIMINNANJOHTAJA

TT Esko Jossas
(09) 150 2467 (työ)
050 511 6683 (GSM)
s-posti: esko.jossas@pappisliitto.fi

Liiton yleinen johto, hallintoelinten päätösten valmistelu ja esittely, liiton talous, edunvalvonta- ja neuvottelutoiminta, opintomatkat, palvelussuhdeneuvonta.

TOIMISTOSIHTTEERIT

Heli Meinola
(09) 150 2653
s-posti: heli.meinola@pappisliitto.fi

Jäsenyysasiat, alaosastot, opintomatkat.

APULAISTOIMINNANJOHTAJA

Pastori Stina Lindgård
(09) 150 2466 (työ)
050 542 3664 (GSM)
s-posti: stina.lindgard@pappisliitto.fi

Alaosasto- ja koulutustoiminta, Cruxin päätoimittaja, liiton tiedotustoiminta, opintomatkat, Papiston päivät, hallintoelinten päätösten valmistelu ja esittely, palvelussuhdeneuvonta.

Anne Taanila
(09) 150 2657
s-posti: anne.taanila@pappisliitto.fi

Kirjanpito ja maksuliikenne, luottamusmiesskurssit.

JOHTAJIEN SIHTTEERI

HSO-siht. Tuula Anttonen
(09) 150 2453
s-posti: tuula.anttonen@pappisliitto.fi

Esittelijöiden sihteeri, hallintoelinten pöytäkirjanpitäjä, Cruxin toimitussihteeri, matka- ja kokousjärjestelyt, Internet-kotisivut.

TOIMISTO

Akavatalo, Rautatieläisenkatu 6, 00520 Helsinki
Avoimna arkisin klo 9.00–15.00.

Puh. (09) 150 2453, **faksi** (09) 148 5875

kotisivu: www.pappisliitto.fi

s-posti: suomen.kirkon@pappisliitto.fi

ERITYISKOULUTETTUIJEN TYÖTTÖMYYSKASSA

Asemamiehenkatu 2, 8 krs.
00520 Helsinki

puh. (09) 7206 4343

ma - to 9 - 15

faksi (09) 272 1212

s-posti: erityiskoulutettujen.tk@erko.fi
www.erko.fi

DIAKONIA- TYÖNTEKIJÖIDEN LIITTO

DIAKONIARBETARNAS
FÖRBUND

PERUSTETTU 15.6.1958

PUHEENJOHTAJA

Leena Vanne
Tapiolan diakonissa
Vanhan-Mankkaant. 14 E 13
02180 Espoo
(09) 8625 0431 (työ)
040 546 5193 (GSM)
s-posti: leena.vanne@tapiolanseu-
rakunta.fi

TOIMINNANJOHTAJA

Diakonissa, terv. hoit.
Riitta Hiedanpää
(09) 150 2287 (työ)
040 516 5557 (GSM)
s-posti: riitta.hiedanpaa@dtl.inet.fi

*Liiton yleinen johto, edunvalvonta- ja
neuvottelutoiminta, hallintoelinten
päätösten valmistelu, esittely ja täytän-
töönpano, palvelussuhdeneuvonta.*

JÄRJESTÖSIHTEERI

Diakonissa,
TtM Raija Pyykkö
(09) 1502 286 (työ)
040 7650 477 (GSM)
s-posti: raija.pyykkö@dtl.inet.fi

*Ammatilliset kysymykset, tiedot-
taminen, opiskelijatyö, alaosastotoi-
minta.*

TOIMISTOSIHTEERI

Yo-merkonomi
Pirjo Heikkinen
(09) 150 2487
s-posti: pirjo.heikkinen@dtl.inet.fi

*Jäsenyysasiat, kirjanpito ja maksuli-
kenne, materiaalitilaukset, mökkäva-
raukset.*

TOIMISTO

Akavatalo
Rautatieläisenkatu 6
00520 Helsinki
Avoinna arkisin klo 9.00–15.00
faksi (09) 877 7397
kotisivu: www.dtl.fi
s-posti: diakoniatyontek.liitto@dtl.inet.fi

SUOMEN KANTTORI- URKURILIITTO

FINLANDS KANTOR-ORGANIST-
FÖRBUND

PERUSTETTU 15.6.1907

PUHEENJOHTAJA

Marjukka Andersson
Lauttasaaren kanttori, DU
Myllykallionrinne 2 B 15, 00200 Helsinki
040 513 6235 (GSM)
s-posti: marjukka.andersson@kolumbus.fi

TOIMINNANJOHTAJA

Valt. maist.
Annamari Jokinen
(09) 150 2445 (työ)
040 865 6630 (GSM)
s-posti: annamari.jokinen@
suomenkanttori-urkuriliitto.fi

*Edunvalvonta, palvelussuhdeneuvonta,
tiedotus, opiskelijatoiminta, kv-asiat.*

TOIMISTOSIHTEERI

Yo-merkonomi
Tuija Kukkonen
(09) 1502 446
s-posti: tuija.kukkonen@
suomenkanttori-urkuriliitto.fi

Jäsenyysasiat, maksuliikenne, kirjanpito.

TOIMISTO

Akavatalo
Rautatieläisenkatu 6
00520 Helsinki
Avoinna arkisin klo
9.00–15.00
faksi (09) 2787 177
kotisivu
www.kolumbus.fi/skul/
s-posti: kanttori.urkuriliitto@kolumbus.fi

- 2 *Stina Lindgård*: Hyvä lukija
- 3 *Leena Vanne*: Opiskelijan ohjauksesta
- 4 Uutisia
- 7 Kirkolliskokouksen pappisedustajat hiippakunnittain
- 13 *Marjukka Andersson*: Rassaava päättyöläisyys seurakunnissa
- 15 *Juha Kauppinen*: Työsuojelu työntekijän tukena
- 16 Arja Vehmas – JUKOn Kirkon alojen uusi neuvottelija
- 16 JUKOn luottamusmiehet
- 18 *Anita Lebkoinen*: Bolognan prosessi uudistaa suomalaisia korkeakouluja
- 20 *Henrietta Grönlund*: Kirkko valmistautuu Bolognan-julistuksen vaikutuksiin
- 22 Liittojen hallitusten uudet jäsenet
- 25 *Kati-Pupita Mattila*: Lapsidiakonian periaatteet
- 27 *Mikael Helenelund*: Nordisk facklig konferens Reykjavíkissa
- 30 *Hannu Vapaavuori*: Kirkkomusiikin tutkimus
- 32 *Sakari Vilpponen*: Kanttori ja kirkkomusiikkipäivät Kuopiossa
- 36 *Markku Kilpiö*: Erialaisten musiikkikulttuurien kohtaaminen seurakunnassa – kenen ehdoilla?
- 39 *Minna Helle*: Työelämän syrjäntälainsäädäntöä vaikea hallita
- 42 *Sirkka Iljin*: Meidän näköinen alaosasto
- 44 *Matti Piispanen*: Ristiaallokossa
- 45 *Riitta Koivisto*: Tulevaisuus ja toivo
- 46 Tekstin ääressä

Uusi yhdenvertaisuuslaki tullut voimaan

Yhdenvertaisuuslaki tuo konkretiaa syrjinnän torjumiseen. Uuden lain tultua voimaan työelämän syrjintäsäännökset ovat kuitenkin entistä epäyhtenäisemmät ja hajallaan eri laeissa. Lue enemmän s. 39.

Bolognan prosessi uudistaa suomalaisia korkeakouluja

Kysymys on lähes koko Euroopan kattavasta korkeakoulutuksen uudistuksesta. Tutkintorakennetta uudistetaan kaksiportaiseksi 1.8.2005 lukien. Mitä tämä tarkoittaa? S. 18

Erialaisten musiikkikulttuurien kohtaaminen seurakunnassa – kenen ehdoilla?

Kuka päättää mitä musiikkia seurakunnissa käytetään? Onko musiikkikulttuuri muuttunut? Miten ympäröivä yhteiskunta vaikuttaa seurakunnassa käytettävään musiikkiin? S. 36.

Lapsidiakonian periaatteet

Lapsidiakonia ei asetu kilpailemaan vanhemmuuden tukemisen kanssa vaan täydentämään sitä. S. 25.

Meidän näköinen alaosasto

Kirjoitussarjassa esittäytyy tällä kertaa Diakoniatyöntekijöiden Liiton Lappeenrannan alaosasto. S. 42.